БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 35 (3773). | Сешанба, 20 февраль 1968 йил. | Баҳоси 2 тийин.

БЕШ ЙИЛЛИКНИ МУДДАТИДАН ИЛГАРИ БАЖАРАМИЗ

ЕР СТРУКТУРАСИНИ ЯХШИЛАЙМИЗ

Ўтган йили кўплар қатори колхозимизда пахта тайёрлаш плани бажарилди. 1200 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 23,3 ўрнига 24,1 центнердан ҳосил олдик.

Колхозимизнинг айрим участка ва звеноларида юқори ҳосил етиштирилиб, юбилейга муносиб совға тайёрланди. Чунончи, Қулмат Орзуқулов ва Қуринбой Турғунов бошлиқ участкаларда ҳар гектар ердан 33 центнердан ҳосил олинди. Бу участкаларда ишлаган Раҳмон Суяров, Карло Повалин, Александр Земил, Эргаш Қосимбеков, Турагелди Азберанов бошлиқ звено аъзолари ҳосилдорликда юқори кўрсаткичларга эришдилар.

Аммо бу кўрсаткичлар бизни сира қаноатлантирмайди. Биз ҳали колхозимизнинг аввалги даражасига етаолганимиз йўқ. Маълумки, колхозимиз илгари Бўка районида юқори ҳосилли хўжаликлардан бири ҳисобланарди. Ўша вақтда гектаридан 27 центнердан ҳосил олар эдик. Энди бўлса «Гулистон», «Октябрь 40 йиллиги», «Ленин йўли» сингари хўжаликлар биздан ўзиб кетишди.

МЎЛ ҲОСИЛ ОМИЛИ

Чоршанба Бозоров бошлиқ участканинг 150 гектар пахта майдони бор. Шу ердан бултур 21 ўрнига 17 центнердан ҳосил олинди. Нега? Бу ердаги кишилар ёмон ишлашдими? Биз бундай деб айта олмаймиз. Улар ҳам бошқалардан кам ишлашмадилар, оз тер тўкмадилар. Бироқ улар мўлжалдаги ҳосилни ололмай доғда қолдилар. Ваҳоланки илгари бу ерлардан 30 центнергача пахта олинар эди. Нима учун шундай серҳосил ерлар унумсиз, кам ҳосил бўлиб қолди?

Маълумки, колхозимиз Бўканинг Гижган массиви этагидаги қирларга ва сойга жойлашган. Мана шу ерларни кейинги йилларда шўр босиб кетди. Зовур қазиш ишлари нотўғри бажарилди. Масалан, 4-бригада билан 6-бригада ўртасида 4 километр узунликда зовур қазилган эди. Зовурни кесиб ўтадиган йўллар тагига қўйилган трубалар баланд ўрнатилган, ерости сувларини тортмайди. Шунинг учун бу зовурлар хўжалигимизга ҳеч қандай фойда бермаётир.

1961 йилда Туябўғиз томонидан колхозимиздаги 161 гектар ер ўзлаштирилган. Бу ўзлаштириш ҳам номигагина бўлди. Чунки у ерга сув чиқариш проблемаси ҳал этилмай қолаверди. Бу ерга сув чиқариш муаммосини ҳал этиш учун кўп югурдик, Гижган массивидан насос ўрнатиб сув чиқаришни кўп марта сўрадик. Аммо область сув хўжалик ташкилотлари бизнинг талабларимизни ижобий ҳал қилиш учун чора кўрганлари йўқ.

1968 йилда планли ҳосилдорликни бултурғига нисбатан гектар бошига 0,7 центнер ошиқ белгиладик. Агар ўтган йили гектаридан 23,3 центнердан пахта олиш белгиланган бўлса, бу йил 24 центнер мўлжалланмоқда. Бу нарса албатта ўз-ўзидан бўлмайди. Ҳосилдорликни ошириш учун бир қанча қўшимча тадбирларни амалга ошириш, айниқса шўр босган ерларнинг шўрини ювиш зарур. Ерларнинг мелиоратив аҳволини яхшилаш чораларини кўрмоқ керак. Шу кунларда колхозимизда давлат ёрдами билан 25 километр узунликда янги зовурлар қазиш давом этмоқда. Колхозчиларимиз ер шўрини сифатли ювиш харакатидалар. Колхоз правлениеси қаттиқ шўр босган ерларни икки марта ювишга эришади.

Шўр ювиш қарийб 500 гектар ерда ўтказилаяпти. Албатта бундай ерлардан юқори ҳосил олиш ўз-ўзидан бўлмайди. Биз шу ерларнинг ҳар гектарига 8—10 тоннадан гўнг солишни планлаштирдик.

Меҳнатсевар, фидокор колхозчиларимиз хўжалигимизнинг аввалги шуҳратини тиклаш, ҳосилдорликни ошириш, Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини янги меҳнат зафарлари билан кутиб олиш ниятида қатор тадбирларни амалга оширмоқдалар.

Т. КАРИМОВ,
Бўка районидаги Мичурин номли колхоз раиси.

ТЕХНИКА ТАЙЁР

Бекободдаги Ленин номли колхоз механизаторлари мавжуд техника воситаларини кўкламга тахт қилиб қўйдилар. Суратда: колхоз инженери Х. Бўрибоев (чапда) ва бригада механиги Т. Дадажонов ўртоқлар квадрат уялаб чигит экадиган сеялка ремонтининг сифатини текшириб кўрмоқдалар.

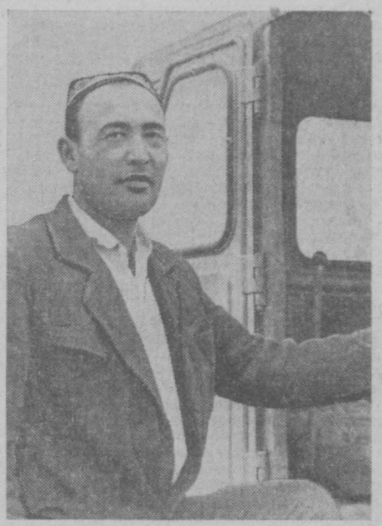

Шу колхознинг илғор механизаторларидан Аҳмадали Мирзаев дала ишларини механизмлар зиммасига тўла юклаш ишига ўзининг муносиб ҳиссасини қўшиб келаяпти. У бульдозер билан экин майдонларини кафтдек қилиб текислаб, мўл ҳосилга замин яратаяпти. Суратда: ўртоқ А. Мирзаев.

А. Абалян фотолари.

МЕҲНАТСЕВАРЛАР

Бу бригада меҳнатда ҳар доим яхши кўрсаткичларга эришмоқда. Унга тажрибали бинокор Ф. Муртазин бир неча йилдан бери бошчилик қиляпти. Бригада аъзолари беш йиллик планни муддатидан олдин бажариш ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун бошланган мусобақада самарали меҳнат қилмоқдалар. Ҳозирда улар Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институтининг янги корпусларини қуришда фидокорона ишламоқдалар.

Бунёдкорлар бир ярим ойлик планни 120 процентдан ошириб бажаришди. Қурилиш ишларини тезкорлик билан олиб боришда Н. Қаюмов, С. Ҳамроқулов, Н. Службен ўртоқлар сингари бинокорлар топшириқларни доимо 150 процентдан ортдириб бажариб қолганларга намуна бўлмоқдалар.

А. ЖОНҚОБИЛОВ,
Тошкентдаги 5-қурилиш тресті.

ДАСТЛАБКИ МУВАФФАҚИЯТ

«Ташхимсельмаш» заводи коллективи беш йилликнинг учинчи йили топшириғини муддатидан илгари бажаришга аҳд қилиб, меҳнатда дуруст ғалабаларни қўлга киритмоқда. Январь ойи топшириғи муваффақиятли адо этилди: машинасозлар пландаги 220 ўрнига 222 та пуркагич ва чанглагич ишлаб чиқардилар ҳамда пахтакорларга етказиб бердилар.

Коллектив запас қисмлар турли хил слесарлик асбоблари ишлаб чиқариш ойлик топшириғини ҳам ортиғи билан дўндирди. Бундай меҳнат зафарларига кўпгина пешқадам ишчилар муносиб ҳисса қўшдилар. Прессловчилардан коммунистик меҳнат зарбдори М. Хўжаев, М. Раҳимов, слесарь И. Голдин, З. Исломов мастерлик қилаётган смена аъзолари шулар жумласидандир. Бу азаматлар белгиланган нормани доим 120 процентга етказиб ва ундан ҳам ошириб бажаришяпти. Февраль ойи планини барвақт бажариш учун бораётган курашда ҳам касбдошларига ўрнак бўлмоқдалар.

У. МУҲАМЕДОВ.

ЮКСАК МАЖБУРИЯТ

Беш йиллик топшириқни муддатидан олдин бажариш учун курашаётган Чирчиқдаги 160-қурилиш тресті коллективи ўтган йили катта муваффақиятларга эришган эди. Уй-жой қурилиш планини 13,6 процент ошириб бажариб, юзлаб оилаларнинг қувончига-қувонч қўшганди.

Қурувчилар техникадан унумли фойдаланиш ва қўл кучини енгиллаштириш мақсадида изланиб, пардозлаш ва бўёқчиликнинг механизация даражасини 98 процентга етказдилар. Материаллардан тежабтергаб фойдаланиш эвазига 586 минг сўм пул иқтисод қилиб қолишди.

Улар ўтган йилги ютуқларни мустаҳкамлаш учун шу кунларда социалистик мусобақани қизитиб юборганлар. «Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги коллективи» деган юксак номни олишга муяссар бўлган «Чирчикжилстрой»нинг К. Вижа, Р. Ҳолиқова, Ф. Сайбелия, Б. Абдураҳмонова, қурилиш материаллари комбинатининг П. Юличик, Ф. Каснер, У. Рейнгольд ўртоқлар бошлиқ комплекс бригада аъзолари шу кунларда ғайратларига ғайрат қўшиб ишламоқдалар.

Трест коллективи қурилиш-монтаж ишларини шу йил 28 декабргача тамомлаб, пландан ташқари 100 минг сўмлик иш бажаришга ва Чирчиқ электрокимё комбинатининг аммиак ишлаб чиқарувчи бўлимига қўшимча қувват қуриб беришни муддатидан бир йил олдин туғаллаб, фойдаланишга топширишга аҳд қилди.

Т. СИХАРУЛИДЗЕ.

40 ЦЕНТНЕР УЧУН

«Техникаңг соз бўлса, машаққатинг оз бўлур» дейишади тадбиркор деҳқонларимиз. Дарҳақиқат, деҳқоннинг энг яқин дўсти — техникадан кимки унумли фойдаланса, ўз вақтида сифатли ремонтдан чиқариб, кўкламги экиш кампаниясига тахт қилиб қўйса ютади.

Оққўрғон районидаги «Ленинград» колхози деҳқонлари йил сайин пахтачиликни механизациялаштириб, баҳорги экиш ишларидан тортиб, кузги шудгоргача барча ишларни асосан техника воситаси билан бажармоқдалар. Шу сабабли пахта ҳосилдорлиги борган сари кўтарилиб, колхозчилар даромади ортмоқда.

Колхознинг омилкор деҳқонлари ўтган юбилей йилида ҳам чакки меҳнат қилишмади. Ҳар гектар ердан 27 центнер ўрнига 36,5 центнердан пахта йиғиштириб олдилар. Барча майдонлардаги пахта «зангори кема»лар ёрдамида терилди. 2 миллион 100 минг сўм даромад қилиниб, 400 минг сўм соф фойда олинди. Хўжаликда бундай юқори ҳосил етиштирилгани, мавжуд техника кучларидан унумли фойдаланилганлиги, минерал ва маҳаллий ўғитлар ўз вақтида ташиб олингани ишнинг сифатли бўлганидан далолат беради.

Сўнгги йилларда хўжаликда пахтадан олинадиган ҳосилнинг кескин кўтарилиб бориш сабабларидан яна бири шуки, колхозда пахтачилик комплекс механизациялаштирилди. Комплекс механизациялашган звеноларга эса тажрибали механизаторлар бошчилик қилади, сувчилар эса ёрдамчи ҳисобланади. Техника билан суғориш уйғунлашиб, юқори ҳосил тўпланади. Бир томчи сув ҳам исроф қилинмайди. Ишни ана шундай ташкил қилган Цой Ким Гер, К. Дусенбоев ўртоқлар бошлиқ комплекс механизациялашган звенолар ҳар гектар ердан 38—40 центнердан ҳосил кўтардилар.

Шу кунларда колхозда бу йилги ҳосил учун пухта замин тайёрланмоқда. Қарийб ҳамма экин майдонларига кузги шудгор олдидан фосфор сепилди. Колхоз деҳқонлари тупроқни тўйдиришда, ундан юқори ҳосил етиштиришда минерал ўғитлар билан бир қаторда маҳаллий ўғитлардан унумли фойдаланмоқдалар. Ҳозиргача колхозда 1000 тоннадан ортиқ маҳаллий ўғит далага ташиб чиқарилди, 1770 тонна минерал ўғит ғамлаб қўйилди. Айниқса Абил Бейсенов, Пак Ги Сек бошлиқ бригада деҳқонлари ғайрат кўрсатиб меҳнат қилишмоқда.

Колхоз деҳқонлари беш йилликнинг учинчи йили планини ошириб адо этиш ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш мақсадида бу йил тағин ҳам юксакроқ марраларни кўзлаб иш юритмоқдалар. Хўжаликда мавжуд техникани кўкламги экишга шайлаб қўйиш ишлари муваффақиятли туғалланди. Колхоз механизаторлари 33 та чопиқ трактори, 23 сеялка, 70 жуфт борона ва бошқа механизмларни сифатли ремонт қилдилар.

Н. ТЎРАЕВ.

ТАШАББУСГА ҚЎШИЛИБ

Оққўрғон районидаги «Уяли» каноп-луб заводининг коллективи беш йиллик планни тўрт йил-у саккиз ойда бажариш мақсадида зиммаларига юксак социалистик мажбуриятлар олиб ишламоқда. Юбилей йилида пландагига қўшимча 3 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарган завод аҳли бу йил ундан ҳам кўпроқ маҳсулот тайёрлаш иштиёқида меҳнат қиляпти.

Корхонанинг пешқадам ишчиларидан К. Ўтемисов, Р. Чайкина, А. Пикарова ва бошқалар суръатни янада жадаллаштирмоқдалар.

Б. ЙЎЛДОШЕВ.

ЯНГИ ТРАКТОРНИНГ ДАСТЛАБКИ ҚИСМИ

«Ташавтомаш» заводи коллективи пахтачиликда кенг фойдаланиладиган ва эллик от кучига эга бўлган «С—28Х4» тракторини ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш учун тайёргарликни бошлаб юборди. Бу ишда машинасозларга бошқа корхоналар коллективлари ҳам ёрдам беришади. Масалан, Ўзбекистон трактор-йиғув заводи ишчилари янги тракторнинг қатор деталларини тайёрлаб берадилар. Улар бу йўлда дастлабки ютуқни қўлга киритдилар. Янги тракторнинг муҳим деталларидан бири—картернинг дастлабки нусхасини тайёрладилар.

С. ТЎЛАЕВ.

ЗАРБДОРЛАР ЗАФАРИ

Бош кийимлар цехининг коллективи цехлар орасидаги социалистик мусобақада пешқадамлик қилмоқда. Янги йилнинг дастлабки ойида пландаги 24 минг ўрнига 24 минг 360 та сифатли бош кийим тайёрлаб январь топшириғини, шараф билан адо этдилар. Пешқадамлар шу кунларда биринчи квартал топшириқларини 25 мартгача адо этиш учун ғайрат қилишаяпти.

Бош кийимлар цехининг бундай катта муваффақиятларга эришишида топшириқларни муттасил 120-130 процентдан ошириб ўринлаётган Т. Қосимов, К. Фозилов, М. Муродова каби зарбдорларнинг меҳнат ҳиссалари қувончли бўлаяпти.

О. НИЁЗОВ.
Кўн-мўйна заводи.

БУ биноларнинг чиройига қаранг-а! Бундай кўркам турар-жой бинолари пойтахтимизда ой сайин кўпайиб бормоқда. Мазкур икки объектни Тула ва Челябинскдан келган қўли гул қардошларимиз туҳфа қилишди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ ЧОРАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг қарорида таъкидлаб ўтиладики, кейинги йилларда республикада техникум ва билим юртлари шохобчалари анча кенгайди. Ўқувчилар сони ортди, ўрта малакали мутахассислар тайёрлаб чиқариш кўпайди.

Ҳозирги вақтда республикада 149 та ўрта махсус ўқув юрти, 43 та саноат, қурилиш, транспорт ва алоқа техникуми ҳамда билим юрти, 30 та қишлоқ хўжалик, 12 та экономика ва савдо, 30 та педагогика ва мактабгача тарбия, 20 та медицина, 14 та музика-бадиий ҳамда маданий-оқартув техникуми ва билим юрти бор. Буларда 180 ихтисос бўйича 138 мингдан кўп ўқувчи таълим олмоқда.

Кейинги беш йил ичидагина республикадаги техникум ва билим юртларига қабул қилинган кишилар 1.7 баравардан зиёд, уларни тамомлаб чиққан кишилар 1.5 баравар кўпайди, ўқувчилар сони 2 баравар ортди.

Республикадаги ўрта махсус ўқув юртларида 7028 ўқитувчи ишлаб турибди. 4 мингдан ортиқ педагог 5 йилдан тортиб 25 йилгача ўқитувчилик иш стажига эга. Энг тажрибали ўқитувчиларнинг бир қанчаси техникум ва билим юртлари учун чиқарилган дарсликларнинг авторларидир.

Мутахассисларни назарий ва амалий жиҳатдан тайёрлаш анча юксак даражага кўтарилди. Ўқувчиларни ўқитиш ва тарбиялаш формалари ҳамда методлари хилма-хил ва таъсирчан бўлиб қолди. Ўрта махсус ўқув юртларини тамомлаб чиққан кишилар ҳозирги пайтда социалистик ишлаб чиқариш ғоят ривожланган бир шароитда ишлаб чиқаришнинг ташкилотчилари сифатида ҳам, бевосита моддий бойлик ишлаб чиқарувчи ходимлар сифатида ҳам тобора муҳим роль ўйнамоқдалар.

Аммо шунга қарамай, республикада ўрта махсус ўқув юртлари шохобчалари ҳали етарли даражада ривожланмаган.

Олти областда қурилиш техникумлари ҳали ташкил этилмаган; Хоразм ва Сурхондарё областларида техника бўйича ўрта махсус ўқув юртлари йўқ; Тошкент, Сирдарё ва Қашқадарё областларида музика билим юртлари очилмаган. Республикада иккита маданий-оқартув техникуми, битта маиший хизмат техникуми, иккита автойўл техникуми бор, холос. Уч областдагина «Ўзбекбирлашув»нинг кооператив техникумлари ташкил этилган.

Бунинг натижасида Ўзбекистондаги техникумлар ва билим юртларини тамомлаб чиқаётган кишилар миқдори халқ хўжалиги тармоқларининг мутахассисларга бўлган эҳтиёжини тўла таъминламаётир. Корхоналар, қурилишлар, колхозлар ва совхозларда бу мутахассисларнинг салмоғи ҳали ҳам кам.

Ўрта малакали кадрлар тайёрлаш олий малакали кадрлар тайёрлашга нисбатан орқада қолаётир. Масалан, 1966 йилда олий ўқув юртларининг 10 студентига техникум ва билим юртларининг 6 ўқувчиси, олий ўқув юртларини тамомлаб чиққан ҳар 10 кишига ўрта махсус ўқув юртларини тамомлаб чиққан 11 ўқувчигина тўғри келган: 1966 йил 15 ноябргача Ўзбекистонда олий маълумотли 182,4 минг мутахассис ва ўрта махсус маълумотли 207,9 минг киши ишлади.

Республика учун керакли йигирмадан ортиқ ихтисос, чунончи, руда ва норуда конларни қазиш, электр узатиш линияларини қуриш ва монтаж қилиш, саноат корхоналарида электр ускуналарини монтаж қилиш, металл конструкцияларини тайёрлаш ва шу сингари ихтисослар бўйича ўрта малакали кадрлар тайёрлаш шу вақтгача уюштирилмаган.

Республикадаги ўрта махсус ўқув юртлари малакали ўқитувчилар билан, хусусан инженер-техник, қурилиш, музика — бадиий ихтисослари ва бошқа баъзи ихтисослар бўйича дарс берувчи ўқитувчилар билан ҳали етарли даражада таъминланмаган. Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлигига қарашли техникум ва билим юртларидаги 2140 ўқитувчидан 400 дан ортиқ киши тўлиқ олий маълумотга эга эмас. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлигига қарашли техникумларда 30 инженер-механик ва бошқа ўқитувчилар етишмайди. Техникум ва билим юртлари ўқитувчилари составида ўриндошлик йўли билан ишлаётган кишилар талайгина процентни ташкил этади.

Кўпгина ўрта махсус ўқув юртларида ўқувчиларга назарий билим бериш паст даражада бўлиб, уларни амалий тайёрлаш ҳозирги замон ишлаб чиқариши талабларига жавоб бермаётир. Ўқувчиларнинг фанларни ўзлаштириши ҳали кўнгилдагидек эмас.

Техникум ва билим юртларини тамомлаб чиққан ёш мутахассисларнинг кўпи фан асосларини яхши билмайди, улар ўз касбларини етарли даражада эгаллаб олмаганлар, меҳнатни ва ишлаб чиқаришни бошқаришни ташкил этиш вазифаларини малакали ҳал эта олмайдилар, ўзи ишлаб турган соҳанинг экономикасига доир масалаларни яхши билмайдилар: ўқувчиларга ҳуқуқий тарбия берилмаётир.

Хусусан кечки ва сиртқи бўлимлардан кетиб қолаётган ўқувчиларнинг кўплиги жиддий ташвиш туғдирмоқда. Ўқувчиларнинг мактабдан кетиб қолишларининг олдини олиш соҳасида мутлақо етарли иш қилинмаётир. Фанларни суст ўзлаштираётган ўқувчилар билан якка тартибда дуруст иш олиб борилмаётганлиги, ўқишда уларга ўз вақтида ёрдам берилмаётганлиги, муҳтож бўлган ўқувчиларнинг ётоқхона билан таъминланмаётганлиги бунга кўп жиҳатдан сабаб бўлмоқда.

Техникум ва билим юртлари ўқувчилари орасида маҳаллий миллатларга мансуб қизлар кам. Бу гап, аввало, қишлоқ хўжалик техникумларига тааллуқлидир. Техника ўқув юртларида ҳам аҳвол бундан яхши эмас.

(Давоми учинчи бетда).

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ XV ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИ ЯНГИ ВАЗИФАЛАР ОЛДИДА

Газетамизнинг ўтган сонида хабар қилинганидек, Ўзбекистон КП Тошкент область XV конференцияси бўлиб ўтди. Конференцияда область партия комитетининг биринчи секретари **М. А. Абдураззоқов** ҳисобот доклади қилди.

Доклад бўйича музокараларда биринчи бўлиб Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари **С. Р. Расулов** сўзга чиқди.

— Область XIV партия конференцияси бўлиб ўтгандан буён орадан икки йил ўтди, — дейди нотиқ. — Бу давр совет халқининг КПСС XXIII съезди тарихий қарорлари ва партия Марказий Комитетининг бўлиб ўтган кейинги Пленумлари қарорларини амалга ошириш ва коммунистик қурилишда буюк ўзгаришлар ясаш даври бўлди. Айниқса юбилей йилида совет кишилари саноат ва қурилишда, қишлоқ хўжалиги ва маданиятда, фан ва маорифни янада ривожлантиришда ажойиб ютуқларни қўлга киритдилар. Область меҳнаткашлари эришган муваффақиятларда Тошкент шаҳри саноатчилари, бинокорлари ва транспортчиларининг қўшган ҳиссалари ҳам катта бўлди.

Шаҳар саноати беш йилликнинг дастлабки икки йили топшириғини муддатидан илгари бажариб, планга қўшимча равишда ўнлаб миллион сўмлик маҳсулот тайёрлади. Меҳнат унумдорлиги ошди. 1965 йилдагига нисбатан ҳар бир ишчининг иш унуми 22,5 процент кўтарилди. Маҳсулот таннархининг арзонлашганлиги туфайли икки йил давомида 14 миллион сўмга яқин иқтисодий фойда олинди.

Пойтахт ишчилар синфининг меҳнат жасорати муносиб тақдирланди. Етти корхонага Иттифоқ, 35 корхонага республика Эсдалик байроқлари берилди. 40 дан ортиқ смена, 70 цех, 650 бригада ва 130 участка Октябрнинг 50 йиллиги номига сазовор бўлди.

Шонли бинокорларимиз ҳам ажойиб зафарларни қўлга киритдилар. Зилзила оқибатлари тугатилмоқда. Ўтган икки йил давомида шаҳарда 1 миллион 800 минг квадрат метр уй-жой, 30 минг ўринли мактаб, 10 минг ўринли болалар боғча-яслиси ва яна бир қатор маданий-маиший объектлар фойдаланишга топширилди. Эришилган бу ютуқларнинг барчасида пойтахт коммунистларининг катта ҳиссалари бор.

Корхона ва қурилишлар партия ташкилотлари КПСС XXIII съезди ва партиямиз Марказий Комитетининг бўлиб ўтган кейинги Пленумлари қарорлари асосида ўз иш усул ва методларини такомиллаштира бориб, ишлаб чиқариш билан чуқурроқ шуғулланадиган, ёшлар тарбиясига алоҳида эътибор берадиган, меҳнаткашлар онгида коммунистик эътиқодни шакллантиришда, марксизм-ленинизм ғояларини кенг пропаганда қилишда идеология қуролларидан унумли фойдаланадиган бўлиб қолдилар.

Лекин, олдимизда ҳали улкан вазифалар турибди. Кўпгина жойларда партия ўқуви КПСС XXIII съезди қўйган талаблар асосида бўлмаяпти. Сиёсий ахборотчилар фаолиятини янада яхшилаш керак. Корхоналарда, қурилиш ва транспорт ташкилотларида давлат интизомини кучайтириш керак.

Айниқса, икки кун дам олинадиган беш кунлик иш ҳафтасига ўтилгандан кейин партия ташкилотлари зиммасига янада улкан вазифалар юклатилмоқда. Партия ташкилотлари ва коммунистлар меҳнаткашларда ўқишга ҳавасни уйғотишлари, маданий-оммавий ишларга жалб этишлари, кўнгилли дам олишларини уюштиришлари керак. Аҳоли яшайдиган жойларда ўтказилаётган сиёсий-оммавий ишларни тағин ҳам жонлантириш, суҳбат ва лекцияларнинг қизиқарли ва таъсирчан бўлишига эришишимиз лозим.

Нотиқ шаҳар атрофида дам олиш зоналари яратишни тезлаштириш, гўзал ва шинам посёлкалар бунёд этиш устида лойиҳалаш институтлари, Госстрой ва область ижроия комитети кўпроқ қайғуриши лозимлигини уқдирди.

Шаҳар билан бир қаторда қишлоқларимиз жамоли ҳам тобора очилиб, экономика ва маданияти юксалиб бормоқда. Ҳисобот даврида колхоз ва совхозлар қуввати анча ошди, ҳосилдорлик кўтарилди. Буни Ўрта Чирчиқ район хўжаликлари мисолида ҳам кўрса бўлади. Районда юбилей йилида пахта ҳосилдорлиги 26 центнерга кўтарилди. Дон, каноп, жун, гўшт ва бошқа хил қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш давлат планлари муддатидан илгари шараф билан адо этилди.

— Биз бу ютуқларга комплекс механизацияни жорий этиш, звено усулида меҳнат қилиш ва аккорд системасида ҳақ тўлаб, моддий манфаатдорликни ошириш туфайли эришдик, — дейди Ўрта Чирчиқ район партия комитетининг биринчи секретари **А. Мирахмедов** — Колхоз ва совхоз партия ташкилотлари эндиликда омма қалбига йўл топиб, кишиларни янги марраларга томон руҳлантирмоқдалар. Айниқса, Ўзбекистон Марказий Комитетининг V пленуми қарорлари асосида бошланғич партия ташкилотлари жанговарлиги янада оширилди, улар хўжалик-сиёсий вазифаларни ҳал қилишда омманинг ҳақиқий йўлбошчилари бўлиб қолдилар.

Нотиқ эришилган муваффақиятлар билан бир қаторда бажарилиши лозим бўлган ишлар устида ҳам тўхталди. Маълумки, сўнгги йилларда областимиз хўжаликларида звено усулида меҳнат қилиш кенг қулоч ёймоқда. Бу янгилик аллақачон ўз самараларини кўрсатди. Звено системаси ва меҳнатга аккорд усулида ҳақ тўлашнинг амалга оширилиши моддий манфаатдорликни ошириб, план топшириқларининг барвақт ва сифатли бажарилишини таъминламоқда. Бу янгилик КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорларини амалга ошириш соҳасида ташланган катта қадам бўлди. Аммо олимлар ҳозирча бу хусусда ломмим деганларича йўқ. Улар кузатувчилик ролини ўйнашяпти, холос. Ваҳоланки, Тошкент область қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари тўплаган тажрибани олимлар анализ қилишлари ва бу усулни бошқа область хўжаликлари ишига ҳам кенгроқ тадбиқ этиш устида қайғуришлари лозим эди.

Звено усулининг жорий этилганлиги, пахтачиликнинг комплекс механизациялаштирилаётганлиги туфайли ўқувчилар сўнгги йилларда қишлоқ хўжалик ишларига кам жалб этилаяпти. Масалан, ўтган йили Ўрта Чирчиқ район мактабларининг ўқувчилари 20 кунгина пахта йиғим-теримида қатнашдилар, холос. Беш йилликнинг учинчи йилида ўқувчилар қишлоқ хўжалик ишларига мутлақо жалб этилмайди. Бу билан ўқув-тарбия ишлари сифатини янада яхшилашга эришамиз.

Нотиқ область партия комитетининг айрим бўлимлари ишларидаги камчиликларни ҳам гапириб ўтди. Область партия комитети район партия комитети ва район ижроия комитети томонидан қўйилаётган масалаларни айрим ҳолларда ўз вақтида кўриб чиқмайди. Бундан ташқари, райондаги мавжуд камчиликлар маълум бўлса ҳам бу нуқсонларни бартараф этиш устида тегишли чоралар кўрмайди.

— Район меҳнаткашлари КПСС XXIII съезди қарорларини амалга ошира бориб, беш йиллик топшириғини муддатидан илгари бажариш ва 1970 йилга бориб пахта ҳосилдорлигини 29 центнерга кўтариш, беш йилликнинг сўнгги уч йили давомида пландан ташқари 25 минг тонна «оқ олтин» сотиш мажбуриятини олиб меҳнат қилмоқдалар, — деди пировардида А. Мираҳмедов.

Кимёгарлар шаҳри — Чирчиқ йил сайин кўркамлашиб боряпти. Сўнгги йилларда бу ерда янгидан бир қатор турар-жой микрорайонлари, саноат корхоналари қад кўтарди. Электрохимия комбинати, ғишт заводи, трансформатор ва «Чирчиксельмаш» заводларида янги-янги қувватлар фойдаланишга топширилди.

Мавжуд қувватлардан унумли фойдаланилаётганлиги ва ишлаб чиқаришга илғор тажриба ҳамда прогрессив технологиянинг кенг жорий этилаётганлиги туфайли шаҳар бўйича саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳисобот даврида 26 процентга ошди, 2 миллион сўмлик иктисодий фойда кўрилди.

— Ютуқларимиз ҳақида қанчалик қувониб сўзласак арзийди, — дейди Чирчиқ шаҳар партия комитетининг биринчи секретари **Ф. Ғ. Ёқубов**. — Аммо, ютуқлар соясида ётган камчиликлардан ҳам кўз юммаслик керак.

Докладда Чирчиқ шаҳридаги айрим корхоналар, жумладан гўшт комбинатида кадрлар танлаш ва жой-жойига қўйиш ёмон аҳволда эканлиги тўғри танқид қилинди. Бундан ташқари, шаҳардаги бир қатор корхоналарда социалистик меҳнат интизоми бўшашиб кетган. Электрохимия комбинатидек улкан корхонада ҳам 20 процент қунимсизлик содир бўлди.

Нотиқ ишчилар қунимсизлигининг олдини олиш мақсадида бир қатор таклифларни делегатлар эътиборига ҳавола қилди. Корхонадаги барча ишчилар ва инженер-техник ходимлар иш стажидан қатъий назар бир хил ҳуқуқ ва имтиёзга эгадирлар. Бизнингча кишиларга отпуска беришда ва рағбатлантиришда уларнинг иш стажига алоҳида эътибор берилса, қунимсизлик барҳам топади. Ўзбошимчалик билан иш жойини янгилайверадиган кишилар маълум муддатгача барча хил имтиёзлардан маҳрум қилиб қўйилиши керак, токи улар, ўз атрофларидаги кекса ишчилардан ўрнак олсинлар.

Шаҳарда қурилаётган турар-жой биноларининг лойиҳалари эндиликда юксак дидли халқимиз талабига тўла жавоб бермаяпти, уларнинг ҳаммаси бир хил лойиҳа асосида қурилаяпти. Бу масалани бир неча бор «Узгоспроект» институти олдига қўйдик. Аммо, лойиҳачилар ҳамон сукут сақламоқдалар. Халқимиз эса гўзал ва қулай турар-жойлар, бири-бирига ўхшамай, товланиб турадиган иморатлар лойиҳаларини кутаяпти. Беш йилликда Чирчиқда яна бир қатор қувватлар ишга туширилиши керак. Бу ишда Махсус монтаж ишлари министрлиги асосий пудратчи ҳисобланган 160-қурилиш трестига яқиндан ёрдам бермоғи лозим.

В. Дубов Бекобод металлургия заводи мартен цехида пўлат қуювчи бўлиб ишлайди. Айни пайтда у 4-бригада партия группасининг секретари ҳамдир. Моҳир металлург ва ишчан ташкилотчи В. Дубов мамлакатимиз пўлат эритувчиларининг 100 миллион тонналик маррага эришувларида ўз ҳиссасини қўшган.

Конференцияда сўзга чиққан металлурглар вакили В. Дубов юбилей йилида завод меҳнаткашларининг КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг Эсдалик байроғи билан мукофотланганлиги, цехларда беш йилликнинг учинчи йили планини муддатидан олдин бажариш учун кураш бораётганлиги, корхона коммунистларининг ажойиб ташкилотчилиги ва меҳнатсеварлиги ҳақида ҳикоя қилиб берди.

1-«Далварзин» совхози Бекобод районининг энг салмоқли хўжаликларидан ҳисобланади. Совхоз меҳнаткашлари юбилей йилида пахта ва бошқа хил қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини давлатга сотиш планини шараф билан адо этдилар. Топшириқларни муваффақиятли бажаришда янги усулда меҳнат қилаётган 83 звено аъзолари, айниқса, катта ҳисса қўшдилар. Ҳозирги кунда ҳам совхоз устахоналарида ва далаларида ишлар қизғин боряпти. Техника ремонти тугалланяпти, ариқ-зовурлар тартибга келтирилаяпти, экин майдонлари ўғитга тўйдирилаяпти.

— Хўжалигимизда ва районнинг бошқа хўжаликларида пахта ҳосилдорлигини янада ошириш мумкин, — дейди шулар ҳақида гапирган 1-«Далварзин» совхози директори **М. М. Чулаков**. — Лекин кўпгина майдонлар захкаш. Бунинг устига Бекобод райони шамолли зонага киради. Олимларимиз район шароитини чуқурроқ ўрганиб, ҳосилдорликни оширишда пахтакорларга яқиндан ёрдам бермоқлари лозим.

Пойтахтимиздаги энг йирик машинасозлик корхоналаридан бири ҳисобланган «Таштекстильмаш» заводи директори **З. Назиров** шу коллектив эришаётган муваффақиятлар ҳақида батафсил гапирди.

«Таштекстильмаш» заводи тайёрлаётган маҳсулотлар Иттифоқимиз оша АҚШ, Англия, Япония, Франция каби кенг тараққий этган капиталистик мамлакатларга ҳам экспорт қилиняпти. «ПК-100» маркали агрегат эса халқаро виставкаларда олтин медаллар билан тақдирланди. Ижодкор коллектив сўнгги йилларда «ПКЛ-100», «ПЛ-76,6» маркали юксак унумли машиналар ҳам яратиб, бутун жаҳонни қойил қолдирди. Бу агрегатлар эски машиналарга нисбатан 10—12 марта унумлидир.

Завод меҳнаткашларини ана шундай ижодий ташаббус кўрсатиб меҳнат қилишга чорлашда партия ташкилоти алоҳида роль ўйнаяпти. Коммунистлар 19 цех, 3 та ишлаб чиқариш участкаси, 30 бўлим ва бюрога, 29 смена ва бригадага бошчилик қилиб, бевосита ишлаб чиқаришда меҳнат қилаётган 475 коммунистнинг авангардлик ролини оширишга ҳаракат қилмоқдалар. Завод аҳлининг билим ва малакасини оширишга алоҳида эътибор берилаяпти. Цех ва участкаларда иқтисодий ўқув ташкил этилган. Курсларда ишчилар саноат ишлаб чиқариши экономикасини, хўжаликни бажариш йўлларини ўрганмоқдалар.

— Юбилей йили районимиз меҳнаткашлари учун улкан зафарлар йили бўлди.— деди Юқори Чирчиқ район ижроия комитетининг раиси Э. Икромов.— саноат ва қурилишда, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштиришда ажойиб муваффақиятлар қўлга киритилди. Янгибозорда 300 ўринли кинотеатр, мактаб ва маиший хизмат корхоналари бўлган замонавий турар-жой массиви яратилди. Қишлоқларимиз жамоли янада очилди.

Лекин мавжуд автобаза, райгаз, райводоканал ўсиб бораётган талабни эндиликда қондиролмаяпти. Бу масалада бизга тегишли ташкилотлар ёрдам бермоғи лозим. Райондаги айрим хўжаликларида ҳосилдорлик ҳали ҳам паст. Меҳнатга ҳақ тўлаш системасида бир хиллик мавжуд. Эндиликда бундай қолоқликка барҳам бериш керак.

Олмалиқ шаҳар партия комитетининг биринчи секретари **В. М. Муҳамедовга** сўз берилади.

Ҳисобот даврида шаҳримиз меҳнаткашлари бир қатор қувватларни ишга тушириш ва улардан унумли фойдаланиш, меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига саноат маҳсулоти ишлаб чиқаришни кўпайтирдилар,— дейди нотиқ, —Бундан ташқари янги хил маҳсулотлар ишлаб чиқариш технологияси йўлга қўйилди. Лекин, айрим корхоналар юбилей йилида давлат планини бажаролмай қолдилар. Бунга асосий сабаб планлаштиришнинг чалкашлиги, таъминот ишларининг қониқарсизлиги ва капитал қурилиш суръатининг сустлиги бўлди. Рангли металлургия министрлиги кон-металлургия комбинати ишидаги камчиликларни кўра била туриб, ёрдам кўрсатишни ўйламайди. Планлар имкониятга қараб белгиланмайди. Пировардида топшириқлар бажарилмай қолади.

Нотиқ Олмалиқда уй-жой қурилиши қониқарсиз бораётганлигини ҳам алоҳида таъкидлади, лойиҳачилар фаолиятидаги бирёқламаликни танқид қилди. «Госстрой» шаҳарни архитектура жиҳатидан безаш бўйича ўтган йили қарор қабул қилган эди. Аммо «Узгостпроект» институти ҳамон бу қарорни бажармай келаяпти.

Олмалиқ меҳнаткашлари олдида бу йил улкан вазифалар турибди. Мис бойитиш фабрикасида бешинчи секция, қўрғошин фабрикаси объектлари қад кўтариши, рух заводи қурилиши тез суръатлар билан олиб борилиши керак. Бу ишда бинокор—коммунистлар алоҳида ташаббус кўрсатишлари лозим.

— Область партия комитети ишига баҳо берадиган бўлсак, — деди провардида нотиқ, —у ўз иш услуби ва методини ҳисобот даврида янада такомиллаштирди. Область партия комитети ходимлари жойларда тез-тез бўладиган, керакли ёрдам ва йўл-йўриқ кўрсатадиган бўлиб қолдилар. Шунинг учун ҳам область партия комитетининг ишини қониқарли деб баҳолаш мумкин. Айни пайтда раҳбар органлар ҳали ҳам мавжуд бўлган қоғозбозчиликдан қочишлари лозим.

Чилонзор район партия комитетининг биринчи секретари **О. Соқиев** ўз сўзини партиявий — ташкилий, тарбиявий-сиёсий ишларни йўлга қўйиш соҳасидаги тажрибаларга бағишлади.

— Район партия комитети, — деди у, — ўз ишини бир йиллик перспектив план асосида ташкил қилмоқда. Бу тадбир келгусини кўзлаб иш юритишда халқ хўжалигининг ҳар бир соҳасини мумкин қадар кенг қамраб олишда, коммунистлар, комсомоллар, барча меҳнаткашларнинг активлиги, ташаббускорлигини оширишга ёрдам бермоқда. Ҳар хил мажлислар, йиғилишлар сони кескин камайди. Райондаги бошланғич партия ташкилотлари ҳам ўз ишларини бир йиллик перспектив план асосида олиб бормоқдалар.

Бироқ, бу соҳада камчиликлар ҳам йўқ эмас. Айрим бошланғич партия ташкилотлари иш плани тузганларида хўжалик масалаларига кўпроқ ўрин бериб қўймоқдалар. Натижада партиявий-ташкилий, оммавий ишлар эътибордан четда қолмоқда.

Плансиз иш кўнгилдаги натижани бермаслиги аён. Демак, шундай экан, перспектив план тузилганида омманинг истак ва талабларини ҳисобга олиш зарур. Сўнгра бу планларнинг изчиллик билан ҳаётга татбиқ қилинишига эришиш, бунинг учун эса цех бошланғич партия ташкилотларига раҳбарликни ҳар тарафлама яхшилаш, уларнинг жанговарлик қобилиятини ошириш керак.

Районда 77 та цех партия ташкилоти, 44 та партгруппа бор. Партия ходимлари билан тез-тез семинарлар, эркин суҳбатлар ўтказиб турилади. Бу тадбир партия ходимларининг ҳаётий тажриба орттиришларига ёрдам бериш билан бирга уларнинг ишидаги ибратли томонларини, тажрибаларни оммалаштиришга ҳам кўмак беради. Тажриба шуни кўрсатдики, қаерда цех партия ташкилоти иши яхши йўлга қўйилган бўлса, ўша ерда партия ташкилотининг фаолияти талабга жавоб беради.

Бўка районидаги Тимирязев номли колхоз механизатори **Мария Ковалеванинг** номи областимизга машҳур. Ковалева 16 йилдан буён механизаторлик қилиб келади. Кейинги йилларда у механизациялашган звенога бошчилик қилиб, ишни янгича усулда ташкил этиб, меҳнатда ажойиб кўрсаткичларга эришиб келмоқда. У бошлиқ звено ҳар йили пахтадан юқори ҳосил олади. Етиштирилган ҳосилнинг деярли 80 — 90 процентни машинада терилади.

Мария Ковалева ана шулар ҳақида сўзлар экан, тахтача усулининг нақадар афзаллигини мисоллар билан кўрсатиб берди.

— Баъзилар бу усулга қарши чиқиб, у шахсиятпарастликка олиб боради, деб айтмоқдалар. — деди у,— биз механизаторлар бу фикрга сира-сира қўшилмаймиз. Ахир завод ёки фабрикада ишчига станоклар, ускуналар йиллар бўйи бириктиб қўйилади. Нега деҳқонга ер ёки техникани бириктиб қўйиш мумкин эмас? Биз янгича усулда ишлай бошлагач, ишнинг сифати тубдан яхшиланди. Меҳнат унумдорлиги ҳам ортди. Деҳқоннинг дам олиш вақти ҳам кўпайиб қолди. Ўтган йили колхозимиз бўйича ҳар гектаридан 27 центнер ҳосил олиниб, салкам 85 процент пахта машинада терилди. Бу — янгиликнинг шарофатидир.

Шунинг учун тахтача усулини қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳаларида ҳам дадиллик билан жорий қилиш керак.

Тошкент политехника институти партия ташкилотининг секретари **Я. П. Абрамян** халқ хўжалигига юқори малакали кадрлар тайёрлаб бериш соҳасида институт партия ташкилоти олиб бораётган ишлар ҳақида гапирди. Ҳозирги пайтда бу институтда 30 минг студент таълим олмоқда. 100 дан ортик кафедрада мингдан ортиқ профессор ва ўқитувчи иш олиб бораётир. Жойларда институтнинг кечки бўлимлари ташкил этилган. Тажриба бу бўлимларнинг ташкил этилиши студентларни ишлаб чиқаришга яқинлаштиришга ёрдам беришни кўрсатди. Чирчиқ, Олмалиқ шаҳарларидаги институтнинг кечки бўлимлари айниқса муваффақиятли иш олиб бормоқда.

Нотиқ институтда таълим-тарбия ишларини янада яхши йўлга қўйиш, халқ хўжалигига юқори малакали кадрлар етказиб бериш учун саноат корхоналари билан ҳамкорликда иш олиб бориш зарур, деб уқтирди. Бироқ, бу соҳада ҳали қаноатланарли иш олиб борилмаётир.

Комсомол — партиянинг жанговар ёрдамчиси. Областимиз комсомол ёшлари КПСС XXIII съезди қарорларини амалга ошириш учун ҳар соҳада активлик, ташаббускорлик кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар. Область комсомол комитетининг секретари **В. И. Середин** комсомол ёшлар ўртасида олиб борилаётган таълим-тарбия, ташкилий-оммавий ишлар ҳақида сўзлади. Трактор йиғув, «Узбекхиммаш», «Ташсельмаш» заводлари комсомоллари меҳнатда айниқса ўрнак кўрсатиб, тежамкорлик кўригида актив қатнашдилар.

Бироқ комсомол-ёшларга раҳбарлик, улар билан ишлаш соҳасида айрим камчиликлар ҳам йўқ эмас. Корхона ва ташкилотларда, колхоз ва совхозларда кекса авлоднинг ёшлар билан учрашувини тез-тез ташкил қилиш зарур. Ёшлар ўқувининг сифатини ҳам яхшилаш керак. Бунинг учун эса пропагандист кадрларни танлашга алоҳида эътибор бериш талаб этилади. Бу соҳада 1-пойафзал фабрикаси ва Терешкова номли колхозларнинг тажрибаси диққатга сазовордир.

Нотиқ комсомол раҳбарларининг обрўси ҳақида алоҳида тўхталиб ўтди. Айрим жойларда комсомол раҳбарлари ҳеч бир сабабсиз тез-тез ўзгартириб турилади. Масалан, Оржоникидзе районидаги «Ленинград» колхозида бир йил давомида комсомол комитетининг секретари уч бор ўзгартирилганлигини нормал ҳол деб бўладими. Бундай аҳволни Юқори Чирчиқ, Оққўрғон районларида ҳам кўриш мумкин.

Оржоникидзе районидаги Фрунзе номли колхоз чўпони **А. Кўшкинбоев** звено бўлиб ишлаш усули чорвачиликда ҳам қўл келаётганини маъқуллаб гапирди. Ўтган йили, деди у, ўз отаримдаги ҳар юз совлиқдан 121 тадан қўзи, ҳар бир қўйдан 3 килограмм 200 граммдан жун қирқиб олдим. Сўнгра чўпон узоқ яйловлардаги чорвадорларга маданий-маиший шароит яратиб бериш зарурлиги ҳақида гапириб, район партия комитети ва бошқа ташкилотлар олдига айрим талабларни қўйди.

Областнинг шаҳар ва қишлоқлари қиёфаси йилдан-йилга ўзгариб бормоқда. Янги-янги турар-жой бинолари, маданий-маиший хизмат кўрсатувчи объектлар, ишлаб чиқариш қувватлари фойдаланишга топширилмоқда. 6-қурилиш тресты бошқарувчиси **Б. А. Зайцев** область бинокорлари партия ташкилотлари раҳбарлигида қилаётган ишлар кўлами кенгайиб бораётганлиги ҳақида сўзлади. Ўтган йили 21 миллион сўм капитал маблағ ўзлаштирилди. Қурилиш-монтаж ишлари плани муваффақиятли бажарилди. Мўлжалдаги ишлаб чиқариш қувватлари халқ хўжалиги хизматига топширилди. Қурилишдаги оғир иш жараёнларини механизациялаш соҳасида ҳам айрим тадбирлар амалга оширилди. Бироқ, қурилиш-монтаж ишлари соҳасида фойдаланилмай ётган резервлар кўп. Айрим жойларда меҳнат унумдорлиги паст. Барча саноат корхоналари ўз ишларини олдиндан пухта ўйлаб тузилган план асосида ташкил этадилар. Қурилиш ишларини ҳам перспектив план асосида ташкил этиш мумкин. Қишлоқ ва шаҳар қурилишларини ҳам комплекс равишда олиб боришни йўлга қўйиш вақти келиб етди.

Жойларда заказчиларнинг оперативлигини ошириш, уларга бўлган талабчанликни кучайтириш ҳозирги кундаги муҳим вазифалардан бири бўлиб қолди. Биз кўп йиллардан буён бинокорлик материаллари, хусусан, ғиштни жойларга марказлаштирилган ҳолда етказиб беришни талаб қилиб келмоқдамиз, лекин бу талаб инобатга олинмаяпти, деди нотиқ. Қурувчиларни керакли асбоб-ускуналар билан таъмин этиш соҳасида ҳам қатор камчиликлар бор. Қурилиш ишларига маҳаллий кадрларни кўпроқ жалб этиш тўғрисида ҳам жиддий ўйлаб кўриш керак.

Касаба союзлари область Советининг раиси **Г. Ҳайдарова** ўз сўзида саноат корхоналари, колхоз ва совхозларда ҳисобот даврида социалистик мусобақа ва коммунистик меҳнат ҳаракатининг авж олдирилганлиги меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот етиштиришни кўпайтириш, унинг таннархини арзонлаштиришда муҳим омиллардан бири бўлди, деб таъкидлади.

Шаҳарлар ва область саноат корхоналарида планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янгича усули жорий қилинганлиги, ҳафтасига икки кун дам олишга ўтилганлиги муносабати билан касаба союз комитетлари қатор тадбирларни амалга оширмоқдалар.

Тармоқ касаба союзлари билан ҳамкорликда меҳнаткашларнинг дам олишини намунали ўтказиш, уларга маданий-маиший хизмат кўрсатишни ҳар томонлама яхшилаш юзасидан кўпгина ишлар амалга оширилди. Жойлардаги маданий-оқартув муассасаларининг, клублар, кутубхоналарнинг фаолияти жиддий яхшиланди. Айниқса, Чирчиқ электрокимё комбинати, Бекобод металлургия заводи, Олмалиқ кон-металлургия комбинати, тўқимачилик комбинатининг маҳаллий комитетлари ишчиларга ғамхўрлик қилиш соҳасида ибратли тадбирларни кўрмоқдалар.

Касаба союзлари шу билан бирга, ишчи ва меҳнаткашларнинг шаҳардан ташқари жойлардаги дам олиш уйлари, санаторийлар, оромгоҳ жойларда хордиқ чиқаришларини яхши йўлга қўйиш тўғрисида ҳам бош қотиришлари керак.

Туркистон ҳарбий округи Сиёсий бошқармасининг бошлиғи **А. В. Дебалюк** конференция делегатларининг эътиборини аҳолини, айниқса ёшларни, ҳарбий ватанпарварлик руҳида тарбиялаш ишларига жалб этди. Кейинги пайтда бу соҳада анчагина ишлар қилинди. Ёшларни армияга чақириш, жўнатиш кунлари тантанали ўтказилмоқда. Кўпгина районларда, колхозларда Улуғ Ватан уруши қаҳрамонларига эсдалик ҳайкаллари ўрнатилди. Матбуот, радио, телевидение ҳам ёшларни ҳарбий ватанпарварлик, ота-боболаримизнинг революцион, жанговар анъаналарига содиқ кишилар руҳида тарбиялаш масаласига эътиборни анча кучайтирди. Бу соҳадаги ишимизни бундан буён ҳам янада активлаштиришимиз керак. Жойларда Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флотида хизмат қилишнинг янги Қонунини кенг тушунтириш лозим. ДОСААФнинг ишини жонлантириш ҳам муҳим вазифалардан биридир.

Конференцияда КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **Ш. Р. Рашидов** сўзлади.

Конференция қарор қабул қилди ва область партия комитети ҳамда ревизия комиссиясининг составини сайлади.

МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ XI ЧАҚИРИҚ V СЕССИЯСИНИ ЧАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети шаҳар Совети депутатларига маълум қиладики, шу йил 20 февралда кеч соат 4 да Октябрь район партия комитетининг мажлислар залида меҳнаткашлар депутатлари Тошкент шаҳар Советининг XI чақириқ V сессияси (Навоий кўчаси 11-уй) ўтказилади.

Сессия кун тартибига қуйидаги масалалар қўйилади:

1. СССР Олий Совети Президиумининг 1966 йил 26 июлдаги «Безориликка қарши жавобгарликни кучайтириш тўғрисида» қабул қилган Фармонининг бажарилиши ҳақида.

Докладчи—Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси ўртоқ Х. А. Асомов.

2. Сайловчиларнинг наказлари бажарилиши ҳақида ахборот.

Докладчи —Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари ўртоқ Г. М. Саркисов.

Депутатлар 1968 йил 20 февраль куни шу бинода соат 3 дан бошлаб рўйхатга олинади.

ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ.

КАПИТАЛИСТИК ТОВАР ИШЛАБ ЧИҚАРИШ

МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМ АСОСЛАРИ МАКТАБЛАРИНИНГ ПРОПАГАНДИСТ ВА ТИНГЛОВЧИЛАРИГА ЁРДАМ

Ҳозир область партия маорифи шохобчаларидаги марксизм-ленинизм асослари мактабларида сиёсий иқтисод курси ўтилмоқда. Ана шу мактабларнинг пропагандист ва тингловчиларига ёрдам тариқасида бугун «Капиталистик товар ишлаб чиқариш» темаси бўйича методик маслаҳат берамиз. Бу методик маслаҳат область партия комитети ва Тошкент шаҳар партия комитети сиёсий маориф уйининг методик Совети томонидан ишлаб чиқилган.

Бу темани ўрганиш вақтида қуйидаги асосий масалаларга эътибор қилиш зарур:

1. Товар ишлаб чиқариш таърифи.
2. Товар ва унинг хусусиятлари. Товарда гавдаланган меҳнат.
3. Пулнинг моҳияти ва вазифалари.
4. Қиймат қонуни.

Капитализмнинг сиёсий иқтисодини ўрганиш ана шу тема билан бошланади. Пропагандист тингловчиларга капитализмнинг ишлаб чиқариш муносабатлари товар муносабатлари формасида бўлишини тушунтириб бериши зарур.

К. Маркс товарни «Буржуазия жамиятининг иқтисодий ҳужайраси» деб атагани ва капиталистик ишлаб чиқариш усулини тадқиқ қилишни товарни анализ этишдан бошлагани бежиз эмас. Товар ишлаб чиқариш ҳақидаги таълимот сиёсий иқтисоднинг бундан кейин ўтиладиган масалаларига бевосита боғлиқ. Шу сабабли мазкур темани кенгроқ ўтиш муҳим аҳамиятга эга.

I. Товар ишлаб чиқаришнинг таърифи. Товар нима? Бу саволга кўпчилик буюм, деб жавоб қайтаради. Лекин бу тушунча юзакидир. Маълум бир буюм бажарадиган хизматига кўра товар сифатига кириши ёки кирмаслиги мумкин. Масалан, гул сотиш учун ўстирилса, товар бўлади. Ўз эҳтиёжлари учун, одамларга гулдаста тариқасида ҳадя қилмоқ ёхуд ҳовлини, кўча-қўйни безамоқ учун экилса, товар сифатига киролмайди. Демак, **сотиш, айрибошлаш учун ишлаб чиқарилган маҳсулот ёки буюм товар деб аталади. Товар фақат буюмгина бўлиб қолмасдан, балки кишилар орасида мавжуд бўлган ижтимоий алоқа, айрибошлаш муносабатини кўрсатувчи иқтисодий категориядир.**

Товар ишлаб чиқариш қачон пайдо бўлган? Пропагандист бу саволга аниқ жавоб бериб ўтиши керак. Негаки, товар ишлаб чиқариш ҳамма даврда мавжуд бўлмаган. Одамзод пайдо бўлгандан буён тахминан миллион йил ўтган десак, товар ишлаб чиқариш эса, эрамизгача бўлган даврдан 5—6 минг йил илгари вужудга келган. Бошқача айтганда, товар ишлаб чиқариш 7—8 минг йиллардан буён мавжуд.

Товар ишлаб чиқариш ва айрибошлаш вужудга келишига, биринчидан, меҳнатнинг ижтимоий тақсимоти, иккинчидан, товар ишлаб чиқарувчиларнинг алоҳида, айрим яшаши сабаб бўлди.

Товар ишлаб чиқариш қулдорлик тузуми даврида, феодализм, капитализм ва социализм даврларида ҳам давом этиб келди. Шунинг учун товар ишлаб чиқаришни ўрганиш ҳар бир ижтимоий усул моҳиятини тушунишда катта аҳамият касб этади.

Пропагандист оддий ва капиталистик товар ишлаб чиқаришни батафсил тушунтириб бўлгач, товар хусусиятларига, уни вужудга келтирадиган меҳнатга тўхталиб ўтиши зарур.

II. Товар ва унинг хусусияти. Товарда гавдаланган меҳнат. Товар моҳиятининг таърифи К. Маркс «Капитал»ининг биринчи томи, биринчи бобининг биринчи параграфида берилган. Ҳар бир товарнинг икки хусусияти бор. Унинг киши эҳтиёжини қондириш хусусияти—истеъмол қиймати ва бошқа товар билан алмаштирилиши хусусияти—алмашув қийматидир.

Товарда гавдаланган меҳнатнинг иккиёқлама характери бор: конкрет меҳнат ва абстракт меҳнат. Муайян формада сарфланадиган меҳнатга конкрет меҳнат дейилади. Масалан нонвой меҳнати, дурадгор ва этикдўз меҳнатидан фарқ қилади. Ҳар бир истеъмол қийматида муайян меҳнат тури гавдаланган бўлади.

Турли меҳнатга, унинг конкрет формасидан қатъий назар, умуман инсон меҳнати деб қараш абстракт меҳнатдир. Абстракт меҳнат товарнинг қийматини яратади.

Товар хўжалигида истеъмол қиймати, бир турдаги товар бошқа бир турдаги истеъмол қиймати бор товар билан айрибошланади. Масалан, бир қўй бир қоп ғаллага алмашиниши мумкин. Муайян миқдордаги товарлар бир-бирига бараварлаштирилади. Турли товарларни айрибошлашда уларни ўзаро таққослашга имкон берадиган бир хил умумий хусусият бор. У ҳам бўлса меҳнат маҳсулотидир. Товар қиймати бир товарни иккинчиси билан алмаштириш пайтида аниқ кўринади. Шунинг учун бундай қийматни алмашув қиймати деб аталади.

Товарнинг қиймати унга сарф қилинган меҳнат миқдори билан белгиланади. Меҳнат миқдори эса иш вақти билан ўлчанади.

Ижтимоий зарур иш вақти нормал шароитда, ўртача техника, ўртача моҳирлик ва ўртача меҳнат интенсивлиги билан маълум товарни ишлаб чиқариш учун талаб қилинадиган вақтдир.

III. Пулнинг моҳияти ва вазифалари. Товар қийматининг ифодаланиш шакли пулдир. Лекин товар вужудга келиши биланоқ пул ҳам пайдо бўлган эмас. Пулгача қиймат формасини қўй, ғалла, газлама, темир, мис ва ҳоказолар бажарган. Товар ишлаб чиқариш тараққиётининг узоқ давом этган жараёни натижасида қийматнинг пул формаси вужудга келган. Пул ёки умумий эквивалент ролини илгари олтин ва кумуш, кейинчалик қоғоз пуллар бажарадиган бўлди. Эндиликда фақат товаргина эмас, пул ҳам товар ишлаб чиқарувчилар ўртасидаги иқтисодий муносабатларни ифодалайди. Пул капитализм шароитида қуйидаги беш вазифани: 1) қиймат ўлчови, 2) муомала воситаси, 3) жамғариш воситаси, 4) тўлов воситаси ва 5) жаҳон пули хизматини бажаради. **Товар қийматини пул билан ифодалаш баҳо деб аталади.** Баҳонинг кўлами товар қиймати миқдорига боғлиқ.

Пулнинг моҳияти ва вазифалари К. Маркс «Капитал»и биринчи томининг учинчи бобида берилган.

IV. Қиймат қонуни. Товар ишлаб чиқариш қиймат қонунига бўйсунади. **Товарлар ўз қийматига нисбатан айрибошланар экан, қиймат қонунининг шаклланишини таъминлайди.** Қиймат қонуни товар ишлаб чиқаришнинг иқтисодий қонунига айланди. Қиймат қонунининг талаби шуки, биринчидан, товарларни ишлаб чиқариш учун ижтимоий зарур меҳнат сарфланмоғи керак. Иккинчидан, баравар меҳнат маҳсули бўлган турли товарларгина бир-бири билан айрибошланмоғи лозим. Сўнгра қиймат қонуни баҳо қонуни бўлади. Баҳо қийматга кўра ёки сарфланган ижтимоий меҳнат ҳажмига кўра ўзгаради. Баҳо эса қиймат қонунининг барометридир. **Баҳонинг ўзгариши қиймат қонуни талабининг ўзгаришидир.**

ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ ЧОРАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

(Боши биринчи бетда).

Бир қанча ўрта махсус ўқув юртларининг моддий-техника базаси, уларни ётоқхоналар билан таъминлаш қониқарсиз аҳволда қолмоқда. Шу билан бирга, Ўзбекистон ССРда қайси министрлик ва қайси идоралар учун мутахассислар тайёрланаётган бўлса, ана шу министрлик ва идораларнинг бу муҳим ишдаги иштироки сира ҳам етарли эмас. Ўрта махсус ўқув юртларини машина-механизмлар, лаборатория ускуналари, кўргазмали қуроллар, таълим-тажриба участкалари, дарсликлар ва турли қўлланмалар, инвентар-жиҳозлар билан таъминлаш соҳасида етарли иш олиб борилмаётир.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети техникумларнинг шохобчаларини ривожлантириш ва таълим-моддий базасини кенгайтириш соҳасида Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, шунингдек Ўзбекистон ССР Энергетика ва электрлаштириш министрлиги муайян ишларни бажарганликларини қайд қиладилар.

Шу билан бирга, Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги, Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлиги, Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлиги, Ўзбекистон ССР Озиқ-овқат саноати министрлиги, Ўзбекистон ССР Гўшт ва сут саноати министрлиги, Узглавводстрой ва бошқа баъзи министрликлар ҳамда идоралар ўз капитал маблағлари ҳисобига техникум бинолари қуриш тўғрисидаги ҳукуматнинг қарорларини бажаришни таъминламаётирлар.

Айрим область партия комитетлари ва Тошкент шаҳар партия комитети, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, баъзи область ижроия комитетлари ва Тошкент шаҳар ижроия комитети мутахассислар тайёрлашни ташкил этиш масалаларини суст ҳал этмоқдалар, техникум ва билим юртларининг таълим-моддий базасини, шу жумладан ўқувчилар ҳамда ўқитувчилар учун уй-жой фондини кенгайтириш ва мустаҳкамлашда зарур ёрдам кўрсатмаётирлар, ўқишга бориш учун ёшларни саноат корхоналари, қурилишлар, колхозлар, совхозлардан юбориш ва уларга стипендия белгилаш масалалари билан етарли даражада шуғулланмаётирлар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ихтисослик министрларига, таълим формаларига қараб янгидан ташкил этиладиган техникум ва билим юртларини ҳисобга олиб, Ўзбекистон ССР министрликлари ва идоралари бўйича 50 йилда Ўзбекистон ССРдаги ўрта махсус ўқув юртларига ўқувчилар қабул қилиш ва мутахассислар тайёрлаб чиқариш ҳақидаги топшириқни тасдиқладилар 1970 йилда республикада ўрта махсус ўқув юртларига жами 52500 ўқувчи, шу жумладан кундузги бўлимга 36500 киши қабул қилинади. Ўша йили ана шу ўқув юртларида 30634 мутахассис тайёрлаб чиқариш мўлжалланди.

Ўқув юртлари бўлган министрликлар ва идораларга ишлаб турган ҳар бир техникум ва билим юрти бўйича шундай топшириқларни белгилаб чиқишлари, шунингдек янгидан ташкил этиладиган ўқув юртларига қанча ўқувчи қабул қилиш ва уларни қанча киши тамомлаб чиқишини кўзда тутишлари таклиф қилинди.

Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлигига, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигига, Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигига, Ўзбекистон ССР Маориф министрлигига, «Ўзбекбирлашув»га ва республиканинг ўз қарамоғида техникум ва билим юртлари бўлган бошқа министрликлари ва идораларига қуйидаги ишларни бажариш таклиф этилди:

Ўрта махсус ўқув юртларининг фаолиятини янада яхшилаш, уларда таълим-тарбия ишларини юксак даражага кўтариш ҳамда ўрта малакали мутахассислар тайёрлаш сифатини яхшилаш учун зарур бўлган ҳамма чоралар кўрилсин ва бунда ҳозирги замон ишлаб чиқариши, фан, техника, маориф, маданият, соғлиқни сақлаш талабларини таъминлаш ҳамда уларнинг ривожланиш истиқболларини ҳисобга олиш кўзда тутилсин:

1968—1970 йилларда кадрларга бўлган эҳтиёжни ҳисобга олиб, янги ихтисосликлар бўйича, шу жумладан руда ва норуда конларини қазиш, фойдали қазилмаларни бойитиш, сочма конларни қазиш, электр узатиш линияларини қуриш ҳамда монтаж қилиш ва бошқа ихтисосликлар бўйича ўрта махсус ўқув юртларида мутахассислар тайёрлашни ташкил этиш, шунингдек республиканинг кадрларга бўлган эҳтиёжлари суст қондирилаётган ихтисосликлар бўйича, чунончи, гидрогеология ва инженерлик геологияси, фойдали қазилма конларини қидириб топиш техникаси, саноат корхоналари ва установкаларни электр ускуналар билан жиҳозлаш, металларни қирқиб ишлаш ва бошқа ихтисосликлар бўйича кўпроқ кадрлар тайёрлаш таъминлансин;

саноат, қурилиш, қишлоқ хўжалиги, маориф, маданият, соғлиқни сақлаш профиллари бўйича маҳаллий миллатларга мансуб қизларни ўқиш учун ўрта махсус ўқув юртларига энг кўп жалб этиш таъминлансин;

ҳар бир техникум ва билим юртида ўқувчиларнинг ўқишни ташлаб кетиш сабабларини аниқлаб, бунинг олдини олиш ва узрли сабабсиз ўқишни ташлаб кетишга бутунлай барҳам бериш учун барча зарур амалий чоралар кўрилсин;

барча техникум ва билим юртлари юқори малакали ўқитувчилар билан тўла таъминлансин.

Ўзбекистон ССР Госплани манфаатдор министрликлар ва идоралар билан биргаликда 1968 йилдан бошлаб ёш мутахассисларни тақсимлаш вақтида Ўзбекистондаги ўрта махсус ўқув юртларининг ўқитувчи кадрларга, аввало, инженер-техник, қурилиш, музика, бадиий ихтисосликлари бўйича дарс берувчи ўқитувчиларга бўлган эҳтиёжларини қондириши лозим, шунингдек 1968—1970 йиллар мобайнида барча техникум ва билим юртларида зарур миқдордаги лаборатория ва кабинетлар ташкил этиш тадбирларини ишлаб чиқиши ҳамда амалга ошириши керак.

Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ижроия комитетлари ва Тошкент шаҳар ижроия комитети таълим-моддий базасини кенгайтириш ва мустаҳкамлашда ўрта махсус ўқув юртларига зарур ёрдам кўрсатишлари, ўқувчиларни ётоқхоналар билан ва ўқитувчиларни уй-жой билан яхшироқ таъминлаш чораларини кўришлари лозим.

Ўрта махсус ўқув юртларининг кўп профилли бўлишига ҳамда бир хил ихтисосдаги ўрта малакали мутахассисларни икки жойда тайёрлаш каби ўринсиз ҳолларга барҳам бериш мақсадида Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлигининг таълим-моддий базаси вужудга келтирилиши билан белгиланган тартибда Тошкент политехника техникумини Тошкент политехника техникуми ва Тошкент енгил саноат техникумига; Чирчиқдаги индустриал техникумини Чирчиқ индустриал техникуми ва Чирчиқ химия техникумига; Тошкентдаги электромеханика техникумини Тошкент электромеханика техникуми ҳамда Тошкент энергетика техникумига бўлиб юбориш тўғрисидаги таклифи қабул қилинди.

Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлиги ва Ўзбекистон ССР Химия саноати бошқармасига 1968—1970 йилларда Тошкент енгил саноат техникуми ҳамда Чирчиқ химия техникуми учун керакли бинолар комплексини қуриш масаласини ҳал этиш топширилди.

Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги ўз қарамоғида ўрта махсус ўқув юртлари бўлган бошқа министрликлар ҳамда идоралар билан биргаликда, уларнинг фаолиятини мувофиқлаштириб олиб бориш мақсадида 1968—69 ўқув йилидан бошлаб мутахассислар тайёрлаш профилини белгилаб чиқмоғи керак. Бунда ҳар бир техникум ва билим юртида ихтисосликларнинг минимал сони бўйича кадрлар тайёрлаш кўзда тутилсин.

Ўзбекистон ССР Госплани, Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги СССР министрликлари ҳамда идораларининг Ўзбекистонда жойлашган корхоналари ва ташкилотлари эҳтиёжларини ҳисобга олиб, Ўзбекистон ССР даги ўрта махсус ўқув юртларида мутахассислар тайёрлашни таъминлаши керак.

1968—1972 йилларда янги ўрта махсус ўқув юртларини ташкил этиш зарур деб топилди. Жами 30 га шундай ўқув юрти, шу жумладан, Тошкентда молия, полиграфия, энергетика, геология-қидирув, озиқ-овқат техникумлари, сиртқи қишлоқ хўжалик техникуми, коммунал хўжалик ва аҳолига маиший хизмат техникумлари; шунингдек саноат, қишлоқ хўжалиги, коммунал хўжалик, маиший хизмат, маданият муассасалари ва корхоналари учун республика областларида ва Қорақалпоғистон АССР да бир қанча техникум ва билим юртлари ташкил этилади.

Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, Фарғона, Бухоро ва Хоразм область ижроия комитетларига Тўрткўл, Фарғона, Навоий ва Урганч шаҳарларида медицина билим юртлари ташкил этиш учун тегишли бинолар ажратиб бериш тўғрисидаги таклифларни уч ой ичида тақдим этиш таклиф қилинди.

Область партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ижроия комитетларига, Тошкент шаҳар партия комитети ва шаҳар ижроия комитетига, министрликлар ҳамда идораларга ўрта махсус ўқув юртлари шохобчаларини янада кенгайтириш учун бинолар ажратиб бериш ва янги бинолар қуриш имкониятлари тўғрисидаги масалаларни қараб чиқиш ва бу масалаларни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳамда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети муҳокамасига қўйиш топширилди.

Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ва область ижроия комитетлари янгидан ташкил этиладиган ўрта махсус ўқув юртлари учун зарур биноларни ажратиб беришлари лозим.

Министрликлар ва идоралар ўзлари учун мутахассис кадрлар тайёрлаш мақсадида корхона қурилишига ажратиб бериладиган капитал маблағлар ҳисобига ишлаб турган ва янгидан очиладиган ўрта махсус ўқув юртлари учун бинолар қуриб беришни таъминлашлари лозим. Ана шу маблағлар ҳисобига жами 55 техникум ва билим юрти учун, шу жумладан янгидан очиладиган 17 техникум ва билим юрти учун ишлаб чиқариш базалари вужудга келтирилади.

Ўрта махсус ўқув юртлари учун бинолар қуриш юзасидан Ўзбекистон ССР министрликлари ва идоралари учун берилган топшириқ тасдиқланди.

Ўзбекистон ССР Госплани, тегишли министрликлар ва идоралар шу мақсад учун капитал маблағни ўз вақтида ажратиб беришни таъминлашлари, пудратчи қурилиш ташкилотларини белгилаб олишлари ва қурилиш ишлари устидан контроль ўрнатишлари лозим.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг 1968 йилда Р. Р. Шредер номидаги илмий-тадқиқот институти базасида Тошкент мева-сабзавотчилик совхоз-техникумини, Қорақалпоғистон АССРдаги «Чимбой» совхози базасида Чимбой қишлоқ хўжалигини механизациялаш совхоз-техникумини, Қорақалпоғистон АССРдаги «Шуманай» совхози базасида Хўжайли қишлоқ хўжалигини механизациялаш совхоз-техникумини ташкил этиш тўғрисида СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги билан келишиб тақдим этган таклифи қабул қилинсин.

Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, Тошкент, Самарқанд, Қашқадарё область ижроия комитетларига Тошкентдаги учёт-бухгалтерия техникуми, Бўкадаги қишлоқ хўжалигини механизациялаш техникуми, Самарқанддаги зооветеринария техникуми, Қарши ва Тўрткўлдаги қишлоқ хўжалик техникумларининг таълим хўжаликлари учун керакли ер участкаларини бир ой ичида ажратиб бериш таклиф қилинди.

1969 йилда ўрта махсус ўқув юртларининг ўқувчилари учун дарсликлар ва ўқув қўлланмалари нашр этиш ҳақидаги топшириқ тасдиқланди Ўзбекистон ССР министрликлари ва идоралари ўз ихтиёрларидаги техникумлар ва билим юртлари учун дарслик ва ўқув қўлланмалари нашр этилишини кўзда тутиб, авторлар коллективларини тузишлари, қўлёзмаларнинг тайёрланиб, нашриётларга белгиланган тартибда топширилишини таъминлашлари лозим.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг давлат матбуот комитетига ана шу адабиётларни белгиланган муддатларда нашр этишни таъминлаш, ўрта махсус ўқув юртлари учун дарсликлар ва қўлланмалар тайёрлаш ва нашр этиш йиллик планларини тузиш пайтида тегишли министрликлар ва идораларнинг буюртмаларини қўшимча равишда қараб чиқиш топширилди.

Ўзбекистон ССР Госпланига ва Ўзбекистон ССР Молия министрлигига манфаатдор министрликлар ва идоралар билан биргаликда капитал ремонт учун мўлжалланган маблағларни ва бюджет ижроси вақтида олинган қўшимча даромадларни Ўзбекистон ССРдаги ўрта махсус ўқув юртлари биноларини кенгайтириш, реконструкция қилиш ва обод қилиш учун сарфлаш тўғрисидаги таклифларни уч ой ичида Ўзбекистон ССР Министрлар Советига тақдим этиш топширилди.

Илғор тажрибани ёйиш ва кадрлар тайёрлаш сифатини яхшилаш мақсадида қуйидаги техникум ва билим юртлари, чунончи, Тошкент қурилиш техникуми, Тошкент политехникуми, Тошкентдаги Ҳамза номли музика билим юрти, Тошкентдаги В. И. Ленин номли хотин-қизлар педагогика билим юрти, Марғилондаги мактабгача тарбия педагогика билим юрти, Чирчиқ индустриал техникуми, Тошкентдаги совет савдоси техникуми, Сармарқанддаги озиқ-овқат техникуми, Сирдарё қишлоқ хўжалигини механизациялаш техникуми, Қўқон автойўл техникуми, Тошкентдаги Охунбобоев номли медицина билим юрти, Тошкент қишлоқ хўжалик техникуми таянч техникум ва билим юртлари деб белгиланди.

Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлигига, Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигига, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигига, Ўзбекистон ССР Маориф министрлигига, Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлигига таянч техникум ва билим юртларини замонавий ўқув лаборатория ускуналари билан таъминлаш ҳамда шулар базасида техникум ва билим юртлари ходимларининг малакасини ошириш ва тажрибаларни айирбошлаш чораларини кўриш топширилди.

Совет-Венгрия дўстлиги шарафига

17 февралда Тошкентдаги Низомий номли педагогика институтининг мажлислар зали Венгрия Халқ Республикаси, Совет Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР давлат байроқлари билан безатилган эди. Шаҳар меҳнаткашларининг неча юзлаб вакиллари мамлакатимиз билан Венгрия ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги шартнома имзоланган куннинг йигирма йиллигини тантанали вазиятда нишонлаш учун бу ерга келишди.

Йиғилиш қатнашчилари Будапештдаги Венгрия-Совет жамиятига йўллаган табрикномада бутун социалистик лагер манфаатларини кўзда тутиб, СССР билан Венгрия ўртасидаги қардошларча ҳамкорликни мустаҳкамлаш ва ривожлантириш учун бундан буён ҳам муносиб ҳисса қўшишга ҳаракат қилажакларини таъкидладилар. (ЎзТАГ).

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» материаллари изидан

„САВДОГА ЭЪТИБОР—ХАЛҚҚА ЭЪТИБОР"

Газетамизнинг шу йил 11 январь сонида Оҳангарон кончилари, цементчилари, қурувчиларига хизмат қилаётган савдо тармоқлари аҳолига хизмат кўрсатишнинг янги прогрессив методларидан суст фойдаланиб шаҳарнинг ҳамма қисмида ҳам бир меёрда маданий хизмат кўрсатмаётганлиги шаҳар ижроия комитети савдо ва умумий овқатланиш комиссиясининг раиси Б. Махсумов томонидан конкрет фактлар билан танқид қилинган эди.

Яқинда Оҳангарон шаҳар савдо бўлимининг директори ўртоқ Т. Акбаров ана шу танқидий хабарга жавоб юборди. Унда айтилишича, газета саҳифасида босилган хабардаги фактлар тўғри деб топилган — баъзи магазинларда маҳсулотнинг у ё бу туридан кўпроқ бўлса, иккинчи бошқа бир магазинда ана шу маҳсулотдан аҳоли талаби даражасини қондирадиган миқдорга бўлмаган. Шаҳар савдо бўлими мавжуд камчиликлардан хулоса чиқариб, келгусида бундай ҳолларни қайтармаслик тадбирларини белгилади.

ЯНГИ ТОШКЕНТ БУНЁДКОРЛАРИ

Бу меҳнат пешқадамлари кимлар дейсизми? Улар зилзиладан зарарланган пойтахтимиз аҳолисига ўз вақтида ёрдан қўлини чўзган Свердловск қурилиш-монтаж поездининг аъзоларидир. Рахматуллина ва Мальшкиналар сувоқчилар ўртасида пешқадамликни қўлдан беришмаяпти. Улар кунлик нормаларини муттасил бир ярим-икки ҳисса ошириб адо этишяпти. Қўли гул қардош бинокорларнинг ҳиммат ва ташаббусларидан пойтахт аҳолиси мамнун.

А. Тўраев фотоси.

МАДАНИЯТ ЯНГИЛИКЛАРИ

МУЗЕЙ ХОДИМЛАРИ ЎҚИМОҚДА

Музей ходимлари учун бир ойлик республика курси ташкил этилди. Бунда Ўзбекистондаги барча музейларнинг оммавий бўлим ходимлари малакаларини оширишди. Улар мамлакатимизда, шунингдек республикадаги музей ишларининг фаолияти билан танишдилар, оммавий, илмий-оқартув ишларини олиб боришнинг форма ва методлари, атеистик пропагандага оид лекциялар тинглашди.

Курс тингловчилари Ўзбекистон халқлари тарихи, санъат музейлари ҳамда Ҳ. Турсунқулов музейида, Октябрь революцияси номли заводда, халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида бўлдилар.

А. ПЕТРОВ.

МУЗИКА ФОНОТЕКАСИ

Бир бўлимда икки мингга яқин турли грампластинка! Ҳали республикамизда бундай катта музика фонотекаси йўқ эди. Алишер Навоий номли Ўзбекистон Давлат халқ кутубхонасининг музика бўлими бу йил бундай улкан фондга эга бўлди.

Яқинда ўзининг янги мавсумини бошлаган мазкур бўлим қисқа вақт ичида бир неча музикали учрашувлар ўтказади. Машғулотларда жаҳонга машҳур бўлган музика асарлари ижро этилади, янги ёзилган асарлар тингланади.

Бўлимнинг жойларда ҳаракатдаги клублари ҳам бор. Тошкент саноат корхоналарида ишлаб турган маданият университетлари ҳам бўлим ташаббуси билан очилди.

БАДИИЙ ОБИДАЛАР

Қанча-қанча тарихий воқеаларнинг шоҳиди бўлган кўҳна Самарқанд—қадимий шаҳар ўз асарлари билан жаҳонга машҳур бўлган буюк сиймоларни вояга етказди. Айни бир вақтда у машҳур ижодкорларнинг севимли масканига айланди. Улуғ мутафаккир шоир Алишер Навоий ҳам шу гўзал шаҳарда яшади, ижод қилди.

Буюк Алишер Самарқандга келганлигини ўзи учун катта бахт деб билган эди. Чунки, тарихий шаҳар билан танишишни, машҳур Улуғбек ташаббуси билан бунёд этилган меъморчилик ёдгорликларини ўз кўзи билан кўришни, самарқандлик ижод аҳли билан яқиндан танишишни ёшлигидан орзу қилиб юрарди.

Шаҳарнинг фазлу аҳли Навоийни энг азиз кишиси сифатида ҳурмат қилди. У қадимий шаҳарда баракали ижод этди. Самарқанд ҳақида ёзиб қолдирган асарлари китобхонларнинг маънавий хазинасига айланди.

Алишер Навоий таъбири билан «Самарқанд фирдавсмонанд» деб эъзозланган ҳамиша навқирон шаҳарнинг шонли юбилейи муносабати билан бу ерда улуғ зотга ҳам обидалар ўрнатишга қарор қилинди. Шу сабабли Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги улуғ мутафаккир Алишер Навоийга ўрнатиладиган ҳайкал учун Бутуниттифоқ очиқ конкурси эълон қилди.

Ўзбек шеъриятининг буюк даҳоси сиймосини обидаларда жонлантириш мақсадида кўпгина ҳайкалтарош ва меъморлар ижодий куч синаб кўришди. Ҳайкал конкурсига ўнга яқин лойиҳа тавсия этилди.

Ҳайкалтарош М. Мусабоев билан архитектор Г. Голдин ўртоқлар тақдим этган «Қуёш ва шеър» девизли лойиҳа, кўпчиликка маъқул бўлди. Унда шоир образи яққол кўзга ташланади. Шоир ижодий хаёлга чўмган холда берилган. Унинг чап қўли кўксида. Иккинчи қўлида китоб. Ҳайкалнинг шу йўсинда ишланиши образнинг ички дунёсини очишга ёрдам берган.

Лойиҳанинг архитектура қисмида кўзда тутилган мақсад ўз ифодасини топган. Конкурс жюриси мазкур асарни иккинчи даражали мукофот билан тақдирлади.

«Байт» девизли лойиҳанинг архитектура қисми ҳам дуруст талқин этилган. Лойиҳа ижодкорлари Ю. Киселев, С. Сутягин, Ф. Ашрафий ва бошқалар шоир асарларини акс эттириш мақсадида ўзига хос йўл тутишган. Ҳайкал Регистоннинг умумий кўриниши фонида акс этган. Ҳайкалда шоир нигоҳи Самарқанд опера ва балет театри биносига тушиб туради. Бу асар жюри томонидан учинчи даражали мукофотга сазовор бўлди.

Ҳар иккала ҳайкал Самарқанд чиройига-чирой қўшади, гўзал шаҳарнинг энг яхши бадиий обидаларидан бири бўлиб қолади.

А. АБДУАЛИЕВ.

СССР ҚУРОЛЛИ КУЧЛАРИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

ЧИҒАТОЙЛИК ҚАҲРАМОН

Бу қарияни маҳаллада ҳамма танийди.

Қорачадан келган, баланд бўйли бу киши ёшу-қари эътиборида. Кимдир унинг олдига маслаҳат сўраб келади, кимдир эса ўз қувонч, умидлари, режалари ҳақида ота билан ҳамдардлашади. Барча учун очиқ қалби унинг. Инсон учун меҳрини ҳам, меҳнатини ҳам аямайди.

У камтар. Ўзи ҳақида кўп гапиришни истамайди. Лекин гоҳ-гоҳида унинг ажин босган юзига ўйчанлик қўнади. Шунда у юрагидаги гапларни кимгадир айтгиси келади, хотира дафтарини кимдир ўқишини истайди.

Хотиралар, хотиралар... Сизлар эмасми, кўнгил ситами... Эслашга, гапиришга гап кўп. Аммо ота ҳис этаётган туйғуларни сўз билан таърифлаш мумкинми?

...Қор изғирини авжига чиққан. Шимолдан эсаётган совуқ шамол юзларни чимчилайди. Осмон булут пардасида. Ҳаммаёқ оппоқ қор билан бурканган. Оёқдан совуқ ўтиб, аъзои-баданни қақшатади. Ўрмоннинг энг ичкари қисмидаги қишлоқда, олдинги маррадаги тўп расчёти жойлашган. Солдатлар жанговар постда туришибди. Ондасонда дарахт шохларини шитирлатиб, дайди ўқлар учиб туради. Гоҳо-гоҳо снарядлар ҳам тун сокинлигини бузиб, чинқиради. Шунинг учун ҳам совет жангчилари ҳушёр ва тайёр турардилар.

— Коля, бўлмаяпти, — деди норғил солдат Сергей, — совуқдан оёғимни сезмаяпман.

— Нима қилай ахир, — деди жаҳли чиқиб сержант Ёқубов, — менинг ҳам оёғим тахтаданми?

Сергей жим қолди. Совуқ тобора кучаярди. Тўп расчётининг командири Қодир Ёқубов солдатларига ачинарди, албатта. Аммо, совуқдан сақланиш чораси борми, ахир!

— Бор, — деди Сергей умид тўла кўзларини унга тикиб, — ҳув анови уйни кўраяпсизми?

Қишлоқнинг хароба уйлари ўртасида фавқулодда сақланиб қолган кичик ёғочли уй кўзга ташланиб турарди. Лекин бу уйда бирор жонли зот борми-йўқми, ҳеч ким билмайди.

Қодир ўйланиб қолди. Йигитга ачинасан, жуда совуққа қотибди, бошқалар-чи, аммо, бу йигит заиф, нимжон. Бироз исиниб олса, ёмон бўлмас, ахир...

— Майли, борақол,—деди командир кўзини ерга тикиб, — лекин иложи борича, тезроқ қайт.

— Есть, ўртоқ сержант, — қувониб деди Сергей Миронов, — тезда қайтаман.

У чопиб кетди. Сержант бўлса душман позицияларига синчиклаб қаради. Ҳеч қандай ҳаракат сезилмайди. Орадан беш-олти минут ўтар-ўтмас, оддий солдат Сергей Мироновнинг бўғиқ хитоби эшитилди. Уйнинг эшигини ланг очган ҳолда, у командир томон чопиб келарди.

— Нима гап, Миронов?

У сержант ёнида ҳаллослаб турар, лекин бирор гап айтишга ожиз эди.

— Айтсанг-чи, нима бўлди сенга?

Сергейнинг озғин юзидан ёш томчилари оқиб туша бошлади.

— Ҳу, анови-да, анови... — У бошқа гапиролмади. Бошини Қодирнинг кўксига қўйиб ҳўнграб юборди. Ёқубов биноклни наводчига топшириб, ўзи уй томон йўл олди. Эшикдан кирди-ю, даҳшатдан қотиб қолди.

Қаршисидаги деворда аёл гавдаси қоқиб қўйилган. Икки қўли, оёқлари михланиб, сийнасида қон қотган. У эс-ҳушини йиғиб, ўнгдаги деворга қаради. Унда эса ўн етти-ўн саккиз ёшлар чамасидаги ялонғоч қиз жасади қоқилган. Мих қозиқ билан бўғзидан деворга ёпиштирилган шўрлик қиз танаси қонга беланган. Катта ҳарфлар билан немис тилида «Коммунист оиласининг жазоси шу» деб деворга ёзилган...

Шу куни ротадаги барча солдатлар жасадларни жанговар расм-русм билан дафн этишди. Митинг ҳам ўтказилди. Нотиқлар фашистлардан қасос олишга солдатларни даъват этишди. Қодир Ёқубов бу даҳшатли воқеадан кейин янада камгап бўлиб кетди, жиддийлашди. Бу ҳодиса унга кўп нарсани эслатганди.

— Ўртоқ сержант! Ахир, инсонни шунчалик хўрлаш мумкинми?! Немис ҳам одам-ку! — Сергейнинг алам изтироб билан айтган бу сўзлари уни ларзага келтирди.

— Ҳа, — деди у солдатга тик боқиб, — немис ҳам инсон, лекин фашист бошқа. Немис — бу Тельман. Фашист бу — Гитлер.

Қодирнинг ёдига ёшлиги тушди. Қандай-қандай воқеаларни кўрмади, қандай буюк ишларнинг шоҳиди бўлмади у. Унинг болалигида Октябрь революцияси ғалаба қилди. Ўсмирлик йилларида эса ғалабалар мустаҳкамланди.

Эсида. 1924 йил. Ўшанда у 16 ёшга тўлган бўлиб, махсус қисм (ЧОН) солдати эди. Қонхўр босмачилар, жаллод қўрбошиларнинг ёвуз ниятларига қарши курашди. Шу босмачилар ҳам одам боласи эди. Лекин қилган ишлари, инсонни таҳқирловчи мудҳиш жиноятлари эса худди шу фашистлардан қолишмасди. Бу одамлар ўртасидаги эмас, балки синфлар ўртасидаги, ўлаётган эски дунё ва зафарли янги дунё ўртасидаги кураш эди.

Қашқадарё, Сурхондарё томонларида яшириниб юрган босмачиларни тугатишда у озмунча жафо чекдими? У комсомол ва коммунист активларни тириклайин керосин сепиб ёндирган Усмон қўрбошини ҳам, ёвуз Турди додхо, Раҳмон босмачиларнинг мудҳиш жиноятини, уларнинг ҳам, таърифга сиғмас ваҳшийликларини кўрган.

Бу рус ўрмонидаги қаҳратон совуқ тунда у кўп нарсани ўйлади, хаёлидан ўтказди, машаққатли болалик йилларини эслади. Отадан тўрт ёшида етим қолган Қодир заҳматкаш онасининг уни катта қилиш учун чеккан азобларини сира-сира унутмайди. 1929 йилда хотин-қизлар озодлиги учун кураш кампанияси бошланган пайтда хотинини паранжидан холис этгани учун шариат пешволари лаънатига учраб, «кофир» бўлгани ҳам ёдида.

Йўқ, Қодир ўз кечмишлари ҳақида қуролдошларига гапирмади. Сўз билан эмас, ўқ билан душмандан қасос олишга аҳд қилган эди. Бунга эришди ҳам. Воронеж, Ворошиловград, Дубно, Броди ва кўҳна Прага учун бўлган жангларда фашистларни қон қақшатди. Берлин штурмида ҳам актив иштирок этди.

1943 йилнинг қиш кечасида у партия сафига қабул қилинди. Партбилетни топширган офицернинг номини ҳозир эслай олмайди. Лекин, унинг айтган сўзлари ҳамон қулоқларида жаранглайди.

— Партия ишончини оқланг, ўртоқ Ёқубов!

Юксак ишончни ўтли марраларда жанг майдонларида оқлади Қодир.

Гвардиячи сержант Қодир Ёқубов кўксидаги иккита иккинчи даражали «Ватан уруши» ордени, учинчи даражали «Шуҳрат» ордени, «Берлинни ишгол қилгани учун», «Прагани озод қилгани учун» ва бошқа медаллар ана шу жангу-жадаллардаги жасорати эвазига берилган.

Совет ҳокимиятини мустаҳкамлашда актив иштирок этганлиги учун Октябрь 50 йиллиги арафасида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг Октябрь 50 йиллиги муносабати билан таъсис этган Фахрий ёрлиғи билан тақдирланди у. Ветеран тинч меҳнат фронтида ҳам ҳормай-толмай ишлади. Ички ишлар министрлиги, хўжалик органларида виждонан тер тўкди.

Чиғатойлик бу қарияни ҳамма танийди, қаҳрамон деб улуғлайди. У ёшлар маслаҳатчиси, доно дўсти ҳамдир. Барча учун унда илиқ сўз топилади. Олтмиш ёшлик коммунист Қодир Ёқубов Тошкентдаги 7-санаторий партия ташкилотининг бюро аъзоси. Қалбида ҳамон ўт, одамларга меҳр ўти порлайди.

З. ОТАХОНОВ,
Ҳ. СОДИҚОВ,
запасдаги офицерлар.

ЎРТОҚЛИК СУДИ ХОДИМЛАРИНИНГ СЕМИНАРИ

Яқинда Тошкентда Узсовпроф ҳузуридаги касаба союз ходимлари малакасини ошириш курсида ўртоқлик суди раислари ва ўринбосарларининг уч кунлик семинари бўлиб ўтди.

Семинар республика касаба союзлар ташкилоти томонидан чақирилган бўлиб, унинг машғулотига республикамиз шаҳар ва қишлоқларидан 50 га яқин киши қатнашди.

«Коммунизм қуришда жамоатчилик ташкилотларининг роли ва ҳуқуқлари», «Республикамиздаги ўртоқлик судларининг иш фаолиятлари ва вазифалари, уларни ташкил этишни тайёрлаш ва кўриб чиқиш қоидалари», «Меҳнат интизоми» ва «Совет конуншунослиги» тўғрисида бир неча лекция ҳамда суҳбатлар тингланди.

Семинар қатнашчилари ўртоқлик судлари ишлари юзасидан тўпланган бой тажрибалар билан ҳам танишдилар.

Н. ЖЎРАБОЕВ.

ГОРЬКИЙ ВА ХАЛҚ ИЖОДИ

М. ГОРЬКИЙ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 100 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

М. Горький халқ оғзаки ижодидан фақат ўз бадиий асарларидагина эмас, балки назарий асарларида ҳам кенг фойдаланди. Улуғ адиб халқ оғзаки ижоди ёзма адабиётнинг туғилишида асосий роль ўйнаганини таъкидлаш билан бирга, бадиий ижодиётнинг бу икки қаноти ўртасидаги узвий ва доимий алоқани, бири иккинчисига доимий озуқа бериб келганлигини қайта-қайта уқтирди.

М. Горький ёзувчиларнинг халқ оғзаки ижодиётидан озиқланишлари фақат қандайдир адабий муаммони ҳал этишгина бўлиб қолмай, балки уларни меҳнаткаш халқ ҳаётини билишга интилишдир, деган фикрни илгари сурди.

Улуғ адиб ўзининг «Болалик» ва «Одамлар орасида» номли автобиографик асарларида халқ ва халқ билан боғлиқ ҳолда шаклланган ижобий қаҳрамон проблемасини биринчи ўринга қўяди. Асарларда асосан рус халқи, унинг битмас-туганмас қудрати ва яратувчилик кучи тасвирланади.

Ёзувчининг бувиси Акулина Ивановна сиймоси «Болалик»да алоҳида ўрин эгаллайди. Ёзувчининг тасвирига кўра, бувининг улкан маънавий бойлиги унинг фольклор асарларини жуда кўп ва кенг билишида ҳамдир. Горький тасвирида бувисининг портрети, халқ оғзаки ижоди асарларини ижро этишдаги қиёфаси, кишиларнинг Каширинага бўлган муносабатлари, унинг айтган эртакларидан таъсирланишлари каби деталлар жуда жонли чиққан. Каширина образига алоқадор ҳар бир детални ёзувчи зўр муҳаббат билан кўрсатиб беради. «У дум-думалоқ, хумкалла, кўзлари катта-катта ва кишининг кулгисини қистатадиган сергўшт бурунли, бошдан оёқ қора кийинган, жуда ғалати ва мулойим кампир эди». «Бувим сўзни жой-жойига қўйиб, жуда ёқимли ва мулойим гапирар эди», деб эслайди ёзувчи. Мана шу саводсиз кампир ёш Алексейда халқ оғзаки ижодига, умуман ҳаётга, яшашни севишга муҳаббат уйғотган шахсдир. У эртак, афсона ва қўшиқларни ўзига хос ҳаяжон билан, киши кўз ўнгида воқеаларни жонлантириб айта оларди. Бувиси айтиб берган фольклор асарларидаги кучли оптимизм, инсонни севиш, ҳақиқат ва порлоқ ҳаётга интилиш ёш Алексей характерининг шаклланишига кучли таъсир этади, унинг характерида халқчиллик руҳини тарбиялайди.

Санъаткор ўз асарида эртакларнинг сюжетини тўла кўрсатиб бермаса-да, улардаги ғоя, образлар бўлажак ёзувчига зўр таъсир қилганлигини сезиб турамиз. Чунончи, Алёшани калтакдан қутқазиш мақсадида ўз қўлини хивч остига тутиб берган Циганок унинг кўз ўнгида афсонавий қаҳрамон сифатида намоён бўлади, ёхуд унинг кулиб туриши бўлажак ёзувчига эртаклардаги Иванушкани эслатади.

Повестда киши диққатини ўзига жалб этувчи ўринлардан бири шуки, Акулина Ивановна эртакларни кўпинча бирор воқеага боғлаб айтади, боғламаган тақдирда ҳам ёш Алёша уларни ўз ҳаётидаги воқеаларга боғлаб тасаввур этишга уринади. Шунинг учун ёзувчи повестда келтирган ҳар бир фольклор материали муҳим вазифани бажаради. Масалан у, бувисидан эшитган «Князь хоним Енголичева» ҳақидаги ҳикояни онасининг ҳаёти билан боғлаб, тасаввур этади, ундаги Биби Марям эса бувисини эслатади. Акулина Ивановнанинг эртаклари, ўзининг кўп қирралиги билан кишини ҳайратга солади. Улар ҳақида фикр юритган Горький бувисининг талантига, маънавий кучи ва туғма ақл-заковатига юқори баҳо беради.

Фольклор билан яқиндан танишиш, эртак, қўшиқларга зўр қизиқиш бўлажак ёзувчининг классик меросни ўрганиши учун мактаб вазифасини ўтади. Шунинг учун ҳам Горький биринчи марта Пушкин асарлари билан танишар экан, гениал шоирдаги фольклор асарларига хос халқчил баён ва мазмун уни ўзига мафтун этади. Натижада Горький унинг асарларини бир умрга севиб қолади. «Руслан»нинг прологи бувимнинг энг гўзал эртакларини ёдимга солди ва бу эртакларни ажойиб бир равишда йиғиб кўрсатди. Унинг баъзи сатрлари ўзининг аниқ ва ростлиги билан мени ҳайратга солди» деб эслайди у.

Горький автобиографик повестларида бувиси билан бирга халқ дурдоналарини ўзларида сақлаб келган бир қатор кишилар характерларини ҳам кўрсатади. Меҳнаткаш халқ ичидан чиққан ана шундай ажойиб талантлардан бири Копендухиндир. У бутлар суратини солувчи корхонада ишлайди. Унинг характери ҳам айтган қўшиқлари воситасида очила боради.

Ёзувчи меҳнаткаш халқ ичидан чиққан бу талантнинг ажойиб хусусиятларини тобора кенг ва чуқур оча боради: «У қўшиқни кам айтар эди, лекин қўшиқ айтганда овозининг ҳайқириғи ҳамиша кучли, ҳамиша салобатли эди. Бошқалар ҳар қанча хафа бўлиб ўтирган бўлсалар ҳам, у ҳамманинг кўнглини кўтариб завқлантирар эди».

Клишчев айтган қўшиқлар ҳам кишиларга кучли таъсир этади. У қўшиқларнинг ажойиб таъсир кучини билар, чунки доим қўшиқларни ҳаммадан яхши ижро этар, айтганда ҳам меҳнат аҳлининг кўнглидаги орзуси, бахтли бўлишини ифодаловчи қўшиқларни топиб куйларди.

Автобиографик повестларда характерларнинг ижтимоий психологик хусусиятларини очишда ҳам адиб фольклор материалларидан фойдаланади. Горький тасвирлаётган образларининг синфий хусусиятларини очиш мақсадида фольклор материалларидан мос келадиганларини танлаб ола билади. Фольклордан ёзувчи фақат халқ қаҳрамонлари, ижобий образлар хусусиятларини очишдагина фойдаланиб қолмай, балки мешчанларнинг қилмишлари, яшаш шароитларини тасвирлашда, уларнинг ярамас томонларини кўрсатишда ҳам ўринли фойдаланди.

М. Горький ўз повестида мешчанларнинг маънавий қашшоқликларини уларнинг халқ қўшиқларига бўлган муносабатлари орқали ҳам кўрсатади. Уларнинг ҳаётда пул топиш, бойлик орттиришдан бошқа мақсад ва фикрлари йўқлигини адиб жонли бўёқлар орқали кўрсатиб беради.

Повестда Василий Каширин мешчанларнинг ёрқин намояндаси сифатида гавдаланади. У эксплуататорлик тузумининг бутун азоб-уқубатларини ўз бошидан кечирган, ҳаётнинг бутун захматларини кўрган ва булар унинг хотирасида ўчмас из қолдирган. У Алёшага эртак айтиб бермайди, балки доим ҳаётда кўрган, билган воқеа-ҳодисаларни сўзлайдики, булар ҳар қандай эртакдан ҳам даҳшатлироқ кўринади. У бурлаклар ҳаётидан сўзлар экан, улар ҳаракатига мос қилиб мийиғида кулар, меҳнаткаш халқ учун уларнинг ажойиб таъсирини ўз бошидан кечирган воқеалари орқали ҳикоя қилар эди.

Каширин назарида ҳамма кишилар бир-бирига душмандир. Унинг фалсафий ғояси «киши—кишига ёвуз душман» деган иборададир. Василий Каширин қанча уринмасин, барибир мол-мулкидан ажрайди. Акулина Ивановна ҳам сўфи Евстигней ҳақида эртак сўзларкан, бу орқали Василий Каширин характерини очишга уринади. Сўфи Евстигней учун мақтанчоқлик, ўзини ҳаммадан юқори қўйиш, худбинлик асосий белгилардир. Худди Алёшанинг бобосига ўхшаб у ҳам доим ҳаётдан нолийди, ҳаётдаги ҳамма нарса унга ёқмайди. Сўфи ҳаётдан ҳар қанча норози бўлгани билан уни ўзгартира олмайди. Унинг дўзахга тушиши эса асар ва унинг асосий образидаги комик хусусиятни янада бўрттиради.

Кашириннинг ўғиллари ҳам типик мешчанлар сифатида намоён бўлади. Яков ва Михаил мол-мулк йўлида курашда, одамлик хусусиятларини тамоман йўқотган шахслар сифатида кўз ўнгимизда гавдаланади. Ўзаро уришиш, бир-биридан ўч олиш, жамиятдан ажралиб, зерикарли ва бир хил ҳаёт кечириш уларнинг яшаш йўлларидир. Улар ҳаётининг мақсадсиз ва бирхиллигини Яков тоғанинг ёқимсиз овоз билан ижро этган қўшиғида ҳам кўрамиз.

Яков ит бўлса агар,
Ҳурарди кечга қадар.
Вой юрагим сиқилар,
Қайғу-аламга тўла.

Горький кишилар орасида кўп бўлганлиги ва фольклор асарларига қизиққанлиги учун халқ оғзаки ижодини жуда яхши билар эди. Ёшлигидан бошлаб халқ ижоди намуналарига қизиқиши ёзувчининг бутун ижодий фаолиятида муҳим ўрин эгаллади.

Халқ оғзаки ижоди асарлари Горькийнинг барча бадиий асарларида озми-кўпми ўз аксини топган. У халқ оғзаки ижодининг нодир обидаларидан жуда унумли фойдаланган буюк ёзувчидир.

Ғ. ЖАЛОЛОВ,
филология фанлари кандидати.

МАМЛАКАТЛАР ВА ҚИТЪАЛАРДА

МАЪЛУМОТЛАР МАҚОЛАЛАР ВОҚЕАЛАР

АМЕРИКА ИМПЕРИАЛИСТЛАРИ ЯНГЛИШДИЛАР

Жанубий Вьетнам халқ озодлик қуролли кучларининг кенг кўламдаги ҳужум ҳаракатлари бутун дунёнинг эътиборини жалб этди. Қўшма Штатлар ҳарбий жиҳатдангина мағлубиятга учраб қолмади. Қўшма Штатлар Вьетнамда сиёсий ва маънавий жиҳатдан ҳам катта мағлубиятга учради. Жаҳондаги асосий обзорчиларнинг кўпчилиги мана шундай хулосага келди.

Америка империализми Вьетнамда жаҳон тарихининг боришини орқага буриб юборишни ўз олдига вазифа қилиб қўйган эди. Бутун жаҳонда озодлик ҳаракатининг кучайиб бораётганлигидан қутуи учган АҚШ реакцион доиралари Вьетнамда қатъий жанг қилишга қарор беришди. Уларнинг бундан кузатган мақсади— Жанубий Вьетнам халқининг миллий-озодлик курашини ҳар қанча қурбон бериш эвазига бўлса ҳам бостиришдан, Вьетнам Демократик Республикасида социализм қурилишига халақит беришдан иборат эди. Шундай қилиб, улар бошқа мамлакатларда миллий озодлик ва прогрессив тараққиёт учун курашаётган кишиларнинг ҳаммасини чўчитишга умид боғладилар.

Америка ҳукумати «сулҳ музокаралари бошлашга интилаётганлиги» тўғрисида тасалли бериш учун айтилган гапларни ниқоб қилиб олиб, Вьетнам Демократик Республикасини ваҳшиёна бомбардимон қилишни доимо кучайтириб бормоқда ва у Жанубий Вьетнамда ярим миллионлик армияни тўплади. Америка генераллари сиёсатдонлар сулҳ музокаралари тўғрисида одамларнинг эътиборини четга тортадиган музокараларни олиб борган пайтда АҚШ қуролли кучлари жанг майдонида урушнинг тақдирини ўз фойдаларига ҳал этадилар, деб умид қилган эдилар. Американинг юқори мансабдаги генералларидан бири ҳали яқиндагина «Вьетнамда энг қаттиқ жанглар бўлиб ўтди» ва «душман шу қадар бедармон бўлиб қолдики, у бизни ҳеч қачон ташвишга сола олмайди», деб айтган гаплари бежиз эмас.

Сенатор Роберт Кеннеди ҳозирги пайтда «бу хаёлларнинг ҳаммаси кулдек кўкка совурилди» деб таъкидламоқда. Жанубий Вьетнам ватанпарварларининг янги муваффақиятлари АҚШ агрессив йўлининг шармандаларча барбод бўлганлигини, ўз хоҳишини қурол кучи билан Вьетнам халқига мажбуран қабул қилдириш йўлидаги уринишлар асоссиз ва ҳеч қандай истиқболга эга эмаслигини бутун дунёга яққол намойиш қилиб кўрсатди. Шу билан бирга, Жанубий Вьетнам ватанпарварларининг ғалабаси Жанубий Вьетнам Миллий озодлик фронтининг кучлари ва обрўси ўсганлигини ҳам намойиш қилди.

Бутун дунёда қаҳрамон Вьетнам халқи билан бирдамлик мустаҳкамланиб бормоқда. «Интервенциячилар, Вьетнамдан чиқиб кетингиз!» деб қаҳр-ғазаб билан қилинаётган талаб тобора жаранглаб эшитилмоқда. Париж, Стокгольм, Лондон, Рим, Карочида ва бошқа кўп шаҳарларда оммавий митинг ва намойишлар бўлиб ўтди. Бутун дунёдаги намойишчилар Америка ҳарбийларининг Вьетнам Демократик Республикасини бомбардимон қилишлари ва унга қарши бошқа уруш ҳаракатлари сўзсиз тўхтатилсин, агрессия дарҳол тўхтатилсин, деб талаб қилмоқдалар.

Совет кишилари қаҳрамон Вьетнам халқининг зафарларини зўр хурсандчилик билан кузатиб турибдилар. Ўзининг интернационал бурчига содиқ бўлган Совет Иттифоқи курашаётган Вьетнамга ҳар томонлама катта ёрдам бермоқда. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, Жанубий Вьетнам Миллий озодлик фронтининг СССРдаги доимий ваколатхонасининг бошлиғи Данг Куанг Минни 9 февралда қабул қилган вақтида ўзининг ҳаққоний ишини, ўз озодлиги ва мустақиллигини ҳимоя қилаётган қаҳрамон Вьетнам халқи бундан буён ҳам совет халқининг қардошларча ёрдами ва мададига умид боғлай олади, деб яна бир марта таъкидлади. Вьетнам халқи бу ёрдам учун қизғин ташаккур изҳор қилмоқда, бу ёрдам Вьетнам халқини оғир бўлса ҳам, лекин адолатли бўлган курашда янги ғалабаларга илҳомлантиради.

Г. ШИШКИН,
А. РАЧКОВ.
(ТАСС).

АМЕРИКА ГАЗЕТАЛАРИНИНГ ФИКРИ

НЬЮ-ЙОРК. АҚШ ҳукуматининг Вьетнамдаги сиёсатини танқид қилаётган газеталар Америкада тобора кўпаймоқда. Жамики тиражи 22 миллион нусхадан иборат бўлган АҚШдаги 39 та энг катта газеталарга берилган саволларнинг жавоби мана шуни кўрсатди. Шу йил январь ойида «Бостон глоб» газетаси мазкур газеталарга шундай саволлар тарқатиб, жавоб тўплаган эди.

Газеталарнинг аксарияти Америка қўшинларининг янги қисмларини Жанубий Вьетнамга юборишга қарши чиқди, 39 газетадан 31 таси эса, Вьетнамдаги можарони тинч йўл билан бартараф қилиш керак, деган фикрни қўллаб-қувватлади. (ТАСС).

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМ. Гуэ шаҳрида Вьетнам ватанпарварлари Америка малайларининг қўшинларига қарши шиддатли кураш олиб бормоқдалар. Натижада бир қатор қишлоқлар қўлга киритилмоқда. Суратда: Америка денгиз пиёда аскарлари тасвирланган. Улар навбатдаги жангда мағлубиятга учраб ўзларини олиб қочишга жой топиша олмаяпти.

ЮПИ-ТАСС фотоси.

У ТАННИНГ АЙТГАНЛАРИ

НЬЮ-ЙОРК. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош секретари У Тан матбуот вакиллари билан суҳбатда, Америка Шимолий Вьетнамни бомбардимон қилишни тўхтатса шунинг ўзи Вьетнамга доир сулҳ музокаралари бошлашга олиб келишига ҳар қачонгидан кўпроқ аминман, деди. У, бомбардимон қилишлар тўхтатилганидан кейин 2—3 ҳафта ўтгач, шундай музокараларни бошлаб юбориш мумкинлигига аминман, деди.

(ТАСС).

УРУШНИ ЯНАДА КЕНГАЙТИРМОҚЧИЛАР

ВАШИНГТОН. АҚШ вице-президенти Хэмфри, шу йил 30 июнга қадар АҚШ Жанубий Вьетнамдаги ўз қўшинларининг сонини 535 минг кишига етказади, деди. Вице-президент, Таиланд ва АҚШнинг бошқа шериклари ҳам Жанубий Вьетнамдаги ўз ҳарбий қисмларини кўпайтирадилар, деб умид билдирди. (ТАСС).

АҲВОЛ НОРМАЛЛАШДИ

ҚОҲИРА. Республикачилар кейинги вақтларда подшопарастларга қарши жангларда ғалаба қозонганларидан кейин Яман Араб Республикасининг пойтахти — Санода аҳвол нормаллашди. Буни кўрсатувчи далиллардан бири шуки, дейилади МЕН агентлигининг хабарида, шаҳардаги бозорлар ва бошқа савдо корхоналари нормал ишлаб турибди.

Самхан қабилаларининг делегацияси, дейилади сўнгра агентликнинг хабарида, подшопарастларнинг группалари билан бўлган жангларда ўзлари ўлжа қилиб олган қурол-яроғларни ва ўқдориларни кеча республика ҳукумати маъмурларига топширдилар. Шу билан бир вақтда, бу қабилалар ўзларининг республикага содиқ эканликларини ва уни ҳимоя қилишга тайёр эканликларини билдирдилар. Ҳозир Яман Араб Республикасининг ҳукумати подшопарастларга «алданган» бошқа бир қанча қабилаларнинг шайхлари билан музокаралар олиб бормоқда. Шу шайхлар республика тузумини қувватлаб, ҳукуматга телеграммалар юбордилар.

(ТАСС).

МУСТАҚИЛЛИКДА УЧ ЙИЛ

1965 йил 18 февралда Африка қитъасидаги мустақил суверен давлатлар оиласига янги мамлакат қўшилди. Бу — Африканинг ғарбида жойлашган кичик Гамбия давлатидир. Унинг майдони 10,4 минг квадрат километр, аҳолиси эса 300 минг кишидан ортиқ.

Қадимги Гамбия ерларида асосан амидинго қабилалари яшаган. 1455 йилдан Гамбияга португалияликлар, XVI аср охирларидан бошлаб эса инглиз мустамлакачилари ҳукмрон бўлдилар. Англия империалистлари Гамбия халқига катта кулфатлар келтириб, уларнинг кўпчилигини қириб ташладилар, ҳаёт қолганларини эса шафқатсиз эксплуатация қилдилар.

Иккинчи жаҳон урушидан сўнгги йилларда Осиё ва Африкада юз берган буюк воқеалар Гамбия халқини ҳам ҳаракатга келтирди. 1960 йилдан бошлаб мамлакатда иш ташлашлар, қўзғолонлар кучайди. Миллий-озодлик курашида Халқ прогрессив партияси муҳим роль ўйнади. У халқ оммасининг истак ва орзуларини ифода этиб, мамлакатда мустақиллик ўрнатишни ҳамда демократик система жорий этишни талаб қилиб чиқди. 1964 йил июль ойида Лондонда Гамбия бош министри Давид Квези Жавара билан Англия ҳукумати ўртасида музокаралар бўлиб ўтди. Бунда 1965 йил февралда Гамбияга мустақиллик бериш тўғрисида келишиб олинди.

Шу куни мамлакат пойтахти Батерстнинг марказий майдонида жуда кўп халойиқ тўпланди. Англия қироличасининг шахсий вакили герцог Кентский Гамбия бош министрига конституцион ҳужжатларни топширди. Бу ҳужжатларда Гамбиянинг Британия миллатлар ҳамдўстлиги доирасида эълон қилинган мустақиллиги юридик жиҳатдан тасдиқланди.

Гамбия ғоят қолоқ ва аграр мамлакат. Аҳоли асосан деҳқончилик билан шуғулланади. Қишлоқ хўжалигида ер ёнғоғи, дон экинлари ва пальма етиштирилади. Гамбияда йирик саноат корхоналари йўқ.

Янги ҳукумат олдида мустамлакачиларнинг узоқ йиллик ҳукмронлиги қолдирган қолоқликни тугатиш, мамлакат экономикаси ва маданиятини ривожлантириш, халқнинг турмушини яхшилашдек муҳим вазифалар турибди.

Мамлакатни ривожлантиришнинг уч йиллик планида шу вазифалар акс этган. Чунончи, қишлоқ хўжалигини юксалтириш, бунда ер ёнғоғи ишлаб чиқаришни янада ривожлантириш, саноатнинг баъзи тармоқлари—консерва, балиқчиликни юзага келтириш ҳамда маориф ва соғлиқни сақлаш ишларини йўлга қўйиш, йўл қурилишларини кўпайтириш — уч йиллик планнинг асосий вазифаларидандир.

Гамбия ташқи сиёсатда барча мамлакатлар билан дўстлик алоқалари ўрнатиш йўлини тутмоқда. Гамбия мустақил, деб эълон қилиниши билан СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Гамбия бош министри Д. Жаварага телеграмма юборди. Телеграммада Совет Иттифоқи Гамбияни мустақил ва суверен давлат сифатида таниганлиги ва у билан дипломатик муносабатлар ўрнатишга тайёр эканлиги айтилган эди. Совет Иттифоқи билан Гамбия ўртасида 1965 йил июлида дипломатик алоқалар ўрнатилди.

Барча совет кишилари Гамбия халқини мустақиллик куни билан табриклаб, унга экономика ва маданиятни ривожлантиришда муваффақиятлар тилайдилар.

СПОРТ ЯНГИЛИКЛАРИ

ХАЙР ГРЕНОБЛЬ

Ўн уч кун мобайнида Франциянинг гўзал шаҳарларидан бири бўлган Гренобльда 37 мамлакатнинг миллий байроқлари ҳилпираб турди. Ўн уч кун спорт заллари ва майдонларида қишки X Олимпиада мусобақалари давом этди.

Совет спортчилари олимпиаданинг кўпгина турларида яхши натижаларга эришдилар. Мусобақаларнинг сўнгги кунларида совет биатлончилари А. Тихонов, В. Маматов, Н. Пузанов ва В. Гундарцевлар 4х7,5 километрга эстафетали мусобақада ғолиб келишиб, олтин медаль билан тақдирланишди.

Олимпиаданинг сўнгги куни совет спортчиларига яна муваффақият келтирди. Ҳаммадан ҳам хоккейчиларимизнинг ғалабаси қувончли бўлди.

Чехословакия хоккейчилари биринчи ўринга чиқиб, олтин медаль олишлари учун Швеция командасини енгишлари лозим эди. Лекин чехлар бу вазифани уддалай олмадилар. Аксинча улар рақибларнинг шайбаларига қийинчилик билан жавоб қайтаролдилар, холос. Ўйин 2:2 ҳисобида тугади.

Канада хоккейчилари совет спортчилари билан бўладиган ҳал қилувчи учрашув олдидан «биз бу сафар кам деганда 4 шайба фарқ билан ғолиб чиқамиз» деб айтишдан уялишмади. Совет хоккейчилари бу ҳал қилувчи ўйинни жуда юқори суратда ўтказишди ва 5:0 ҳисобида ғолиб чиқишди. Шайбаларни А. Фирсов, Е. Мишаков, В. Старшинов, Е. Зимин ва яна А. Фирсов киритди.

Борис Майоров кетидан хоккейчиларимиз бирин-кетин ҳурмат пьедесталининг энг юқорисига кўтарилишди ва олтин медаль билан тақдирланишди. СССР хоккейчилари қитъанинг ҳамма «олтин» медали эгаси бўлишди. Улар олимпиада, Европа ва жаҳон чемпионлари унвонига сазовор бўлишди. Совет спортчилари бу билан саккизинчи марта жаҳонда энг кучли деб донг таратди. Олти йилдан бери қаторасига эса ана шу унвонни ҳеч кимга бермай келяпти.

Олимпиаданинг сўнгги кунида трамплиндан сакрашда совет спортчиси Владимир Белоусов энг яхши натижа кўрсатди ва олтин медаль олди.

Гренобльдаги X қишки олимпиада ўйинлари тугади. Навбатдаги ана шундай катта мусобақа тўрт йилдан кейин Япониянинг Саппоро шаҳрида бўлади.

САЛОМ ФУТБОЛ!

Ўтган дам олиш куни стадионлар ишқибозларни яна бағрига олди. Баҳслар, қувончлар, ачинишлар — бир сўз билан айтганда ишқибозлар ўртасидаги мунозара яна бошланди. Тошкент, Самарқанд, Душанба, Адлер, Боку, Ботуми, Гагра, Туапсе, Леселидзе, Очамчире шаҳарларида «Советский спорт» газетасининг «Бойчечак» совриниучун дастлабки мусобақалар бўлди.

«Пахтакор» стадионида майдон эгалари Донецкнинг «Шахтер» командаси билан беллашди. Тошкентлик ишқибозлар ўз командалари сафида Ю. Пшеничников ва Г. Красницкийни кўришмади. Дарвозабон Ю. Пшеничников бу йил ЦСКА командасида қатнашади. Ҳужумчи Г. Красницкий бўлса тренерлик қиляпти.

Ўйин жуда қизиқарли бўлди. Ҳамма биринчи ўйин дуранг бўлиб тугаса керак деб ўйларди. Лекин учрашувнинг сўнгги 3 минутида 2 та чиройли голни кўришди. Аввалига пахтакорчи В. Штерн В. Коротких дарвозасига тўп киритди. Орадан бир минут ўтгач Н. Любарцев тўпни тўрдан олиб чиқишга мажбур бўлди. Ҳисоб 1:1.

Самарқандда Москванинг «Динамо» футболчилари билан Олмаотанинг «Қайрат» командаси учрашди. Пойтахт футболчилари 3:1 ҳисобида устун келишди. Душанбада Куйбишевнинг «Крылья Советов» командаси билан «Политотдел» футболчилари беллашди. Ҳисоб «Политотдел» фойдасига 2:0.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА
(3-канал)

Рус тилида: 17.55 — **Эшиттиришлар программаси.** 18.00 — **Теленгиликлар.** 18.15 — **Зангори экран** меҳмонлари. 18.45 — **Шундай катта бола** (бадиий фильм). 20.10 — **Эшиттиришлар программаси.**

Ўзбек тилида: 20.15 — **Телеянгиликлар.** 20.35 — **Солдат мактублари** («Ёшлик» кўрсатади). 21.15 — **Коммунист минбари.** 21.30 — **Адабий меросимиз ойнаижаҳонда** (А. Навоий туғилган куннинг 525 йиллиги олдидан). 22.10 — **Афсона ва куйлар.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
(5-канал)

Рус тилида: 18.00 — **Ўқув эшиттиришлари программаси.** Ўқувчилар учун. **Биология. Биополимерлар.** 18.30 — **География. СССР иқлими.** 19.00 — **Назарий механика**дан II курс студентлари учун машғулот.

20.00 дан — **Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
(9-канал)

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Қозоқ тилида: **Қозоғистон санъат усталарининг концерти.**

Рус тилида: 21.00 — **Табиатда нималар содир бўлмайди** (илмий-оммабоп фильм).

21.20 — **Тошкент янгиликлари.** 21.30 — **Кронштадт** (Совет Қуролли Кучларининг 50 йиллиги олдидан, ҳужжатли фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 20/II да **Травиата,** 21/II да **Дилором.**

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРДА — 20/II да **Сўнгги қурбон,** 21/II да **Ой тутилган тунда.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 19/II да **Тошболта ошиқ,** 21/II да **Қиз булоқ.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«Қувноқ арена»** коллективи артистларининг **Виктор Владимиров раҳбарлигидаги гастроллари.** Билетлар сотилмоқда.

КИНО

Халқнинг содиқ ўғлонлари — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Ўтни ўзимизга қаратамиз (1-2 серия) — «ЧАЙКА», НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (кундуз соат 3, 5 ва кеч 6, 8 да), «МОСКВА» (эрталаб соат 10, кундуз 1 да).

Яшил арава (эрталаб соат 11, кундуз 1 3). **Уруш ва тинчлик** (3-4 серия кундуз 5, кеч 8 да): — САНЪАТ САРОЙИ.

Шарқ йўлаги «МОСКВА» (кундуз соат 4, кеч 6, 8, 9.40 минутда).

Малиновкада туй — «ДРУЖБА» (эрталаб 10.20, 11.00, кундуз 1, 2 да).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА

21 февралда

Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган санъат арбоби — **Туроб Тўла асари.**

Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган санъат арбоби — **И. Анбаров музикаси.**

ҚИЗБУЛОҚ

3 парда 9 ҳикояли фожиа

Постановкачи режиссёр — **А. Раҳимов**

Дирижёр — **К. Усмонов.**

Рассом — **Т. Шораҳимов**

Хормейстер — **Б. Умиджонов.**

Балетмейстер — **О. Назруллаев.**

Концертмейстерлар — **А. Б. Малина, М. А. Фурман**

Режиссёр ассистенти — **Р. М. Муҳитдинова**

Кеч соат 7 яримда бошланади.

ҲАМЗА НОМЛИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА

20 февралдан бошлаб кечки спектакллар

КЕЧ СОАТ 7 ЯРИМДА БОШЛАНАДИ

ТОШКЕНТ ПЛАСТМАССА БУЮМЛАРИ ФАБРИКАСИГА

тугма ва маданий моллар ишлаб чиқариш ишчилари, гидравлика пресси пресcловчилари, усталар, экспедитор, юкчи, ишлаб чиқариш таълими инструктори, машинистка

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Куйбишев шоссеси, 23 уй (5, 7, 12, 26, 55 автобусларнинг «Узбумкомбинат» 5 трамвайнинг «Ипподром» тўхташ жойлари).

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана, областного Совета депутатов трудящихся.

Бизнинг адрес: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — В35212, Редактор ўринбосарлари — В35885, В31232, Масъул секретарь — В34808, Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — В31936, Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — В33786, Партия турмуши, Ахборот ва спорт бўлимлари — В35811, Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — В39050, Совет қурилиши, маиший хизмат ва шаҳар хўжалиги бўлими — В38761, Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — В34048, Эълонлар бўлими — В38142, Коммутатор — В30249 дан В30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 08168 ИНДЕКС — 64697. № Б — 1803.